Administrative crime. Správní trestný čin. Trestný čin nebo přestupek spočívající v porušení správního pravidla nebo nařízení, za který je předvídána trestní sankce.

Administrative determination. *Viz* Administrative adjudication.

Administrative deviation. Správní odchylka. Odchýlení se od správních ustanovení o trustu trusteem, který jedná sám nebo s předchozím souhlasem soudu. Anderson v. Ryland, 232 Ark. 335, 336 S.W.2d 52.

Administrative discretion. Správní uvážení. Tento pojem znamená, že provádění úkonů nebo věcí, které mají být provedeny, může spočívat, alespoň zčásti, na úvahách, které nejsou zcela dokazatelné nebo vyvratitelné a situovány tak, že s ohledem na okolnosti a předmět nemohou být nahrazeny zákonodárstvím, a zákon takové uvážení umožňuje v případě, kdy odkazuje komisi nebo úřad při výkonu udělené moci na přesvědčení, očekávání nebo tendence namísto faktů. Culver v. Smith, Tex. Civ. App., 74 S.W.2d 754, 757.

Administrative exhaustion. *Viz* Exhaustion of administrative remedies.

Administrative hearing. Správní projednání. Ústní řízení před administrativním orgánem, sestávající z ústního přednesu nebo výslechu nebo obojího. Procesní pravidla jsou ve srovnání s civilním nebo trestním procesem mnohem volnější, např. pravidla regulující přípustnost důkazů jsou obvykle dost liberální. *Viz také* Hearing.

Administrative interpretation. Správní výklad. Význam, který dává zákonu nebo nařízení administrativní orgán.

Administrative law. Správní právo. Soubor práva vytvořený administrativními orgány ve formě pravidel, nařízení, výnosů a rozhodnutí k provádění regulativních oprávnění a funkcí těchto orgánů.

Administrative law judge. Správní soudce. Osoba předsedající správnímu projednání s oprávněním brát pod přísahu, provádět důkazy, pravidla o hodnocení důkazů, regulovat průběh procesu a přijímat rozhodnutí administrativního orgánu o faktických závěrech. Původně nazýván „hearing officer" nebo „hearing examiner" (projednávající úředník nebo vyšetřovatel). Adm. Procedure Act (Zákon o správním řízení), 5 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 556.

Administrative office of United States courts. Administrativní kancelář soudů Spojených států. Vytvořená Zákonem o administrativní kanceláři (Administrative Office Act) z r. 1939, odpovídá za správu federálního soudního systému, včetně shromažďování statistických údajů o činnosti soudů, dohledu nad administrativním personálem na soudech a provádění revizí ve věcech financování a řízení soudů.

Administrative officer. Vládní úředník. V politickém smyslu a tak, jak je užíváno v ústavním právu, úředník výkonného orgánu vlády, a to obecně nižší hodnosti; v právním smyslu úředník ministerstva nebo exekutivy, na rozdíl od soudního úředníka.

Administrative order. Administrativní nařízení. Konečné rozhodnutí věci před administrativním orgánem; výsledek administrativního rozhodovacího řízení (adjudication). Takové nařízení může být deklaratorní nebo může obsahovat afirmativní nebo negativní příkaz. Adm. Procedure Act (Zákon o správním řízení), 5 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 554.

Rozhodnutí vydané administrativním orgánem vykládající nebo aplikující ustanovení zákona. Správní akty mající sílu zákona, určené k objasnění nebo provedení práva nebo právních zásad.

Administrative procedure. Správní řízení, proces. Metody a postupy před administrativními orgány, na rozdíl od soudního řízení, které platí před soudy. Procesní pravidla a nařízení většiny federálních administrativních orgánů jsou zakotvena v Zákoníku federálních nařízení (Code of Federal Regulations). *Viz také* Administrative Procedure Act.

Administrative Procedure Act. Zákon o správním řízení.

Federal. Federální. Zákon přijatý v r. 1946 (60 Stat. 237, 5 U.S.C.A. — Anotovaný zákoník USA), který upravuje jednací řád a proces před federálními administrativními orgány.

State. Státní. Jednotlivé státy USA přijaly zákony s určitými obměnami federálního zákona, *např.* M.G.L.A. (Mass.) (Anotované obecné zákony státu Massachusetts), c. 30A. Takové zákony upravují řízení před státními administrativními orgány.

Administrative process. Správní proces, řízení. V obecném smyslu řízení používané před administraivními orgány; ve zvláštním smyslu má význam předvolávání svědků před takový orgán, např. subpoena (předvolání pod hrozbou trestu).

Administrative remedy. Administrativní prostředek nápravy. Řízení, které umožňuje někomu tvrdit, že má oprávnění na určitý druh opravného prostředku před administrativní agenturou. Daniels v. U.S., C.A.Cal., 372 F.2d 407, 414. Nikoli soudní opravný prostředek poskytnutý agenturou, výborem, komisí apod. Ve většině instancí musejí být předtím, než převezme jurisdikci nad případem soud, vyčerpány veškeré administrativní opravné prostředky; např. distriktní soudy USA nebudou projednávat případ ve věci sociálního zabezpečení, pokud nebyly vyčerpány veškeré prostředky nápravy, jako správní projednání věci, odvolání atd. před Social Security Administration (Úřadem sociálního zabezpečení).

Administrative review. Administrativní přezkoumání, revize. Obecně se vztahuje k soudnímu přezkoumání správního řízení; může rovněž zahrnovat přezkoumání v rámci samotného administrativního orgánu. Adm. Procedure Act (Zákon o správním řízení), 5 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 557.

Administrative rule. Administrativní pravidlo. Rozhodnutí administrativního orgánu o obecné použitelnosti a trvalém účinku, které vykládá zákon nebo právní zásadu nebo popisuje požadavky administrativního orgánu. Matter of 1982 Final Reconciliation Adjustment for Jersey Shore Medical Center, 209 N. J. Super. 79, 506 A.2d 1269, 1272.

Administrative rule—making. Správní normotvorba. Oprávnění administrativního orgánu stanovit pravidla a nařízení týkající se řízení před ním. Adm. Procedure Act (Zákon o správním řízení), 5 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 553.

Administrative tribunal. Správní tribunál. Zvláštní administrativní orgán, před nímž může být projednávána věc nebo v něm vedeno řízení na rozdíl od soudního fóra.

Administrator(—trix). Správce (správkyně) pozůstalosti. Osoba jmenovaná soudem ke spravování (tj. vyřizování nebo převzetí) aktiv a pasiv zůstavitele (tj. zemřelého). Takovou osobou může být muž (administrator) nebo žena (administratrix). Jestliže je osoba vykonávající tyto pozůstalostní služby jmenována v závěti zůstavitele, je označena jako vykonavatel (executor), nebo, jde-li o ženu, vykonavatelka (executrix) pozůstalosti. *Viz také* Executor.

Právní instrument k provádění úkonů nezbytných k převodu drobného majetku zanechaného zůstavitelem těm, kdo nastupují do vlastnictví k němu. Behnke v. Geib, D. C. Md., 169 F. Supp. 647, 650.

Domestic. Domácí, místní, vnitrostátní. Správce jmenovaný na místě bydliště zůstavitele; na rozdíl od zahraničního nebo vedlejšího (ancillary) správce.

Foreign. Zahraniční. Správce jmenovaný nebo kvalifikovaný podle zákonů cizího státu nebo země, kde měl zůstavitel bydliště.

Public. Veřejný. Úředník předvídaný zákonem v některých státech USA k spravování majetku osob, které nezanechaly závěť v určitých případech.

Administrator ad litem. Správce pozůstalosti ke sporu. Zvláštní správce jmenovaný soudem k zastupování jakožto strana v řízení, které se týká zůstavitele nebo jeho pozůstalosti.

Administrator cum testamento annexo (C.T.A.). *Viz* Cum testamento annexo.

Administrator de bonis non (D.B.N.). „Administrators de bonis non administratis" (správci nevyřízeného majetku) jsou, jak naznačuje tento pojem, osoby jmenované pozůstalostním soudem k spravování majetku zůstavitele, který nebyl zahrnut do původní správy.

Administrator pendente lite. Správce na dobu sporu. Dočasný správce jmenovaný předtím, než bylo vyneseno rozhodnutí o intestátní posloupnosti za účelem ochrany majetku patřícího do pozůstalosti.

Administrator with will annexed. Správce s připojenou závětí. Jeden správce pozůstalosti zůstavitele, jmenovaný poté, kdy vykonavatelé jmenovaní v závěti odmítli nebo nejsou způsobilí jednat.

Administratrix. Správkyně pozůstalosti. Žena, která spravuje pozůstalost, nebo která obdržela jmenovací listinu správkyně pozůstalosti.

Admiralitas. Práv. lat. Admiralita, úřad admirála;, námořní loďstvo, nebo námořní soud. V evropském právu sdružení soukromých ozbrojených lodí k vzájemné ochraně a obraně proti pirátům a nepřátelům.

Admiralty. *Viz* Maritime.

Admiralty court. Admiralitní, námořní soud. Soud vykonávající jurisdikci nad veškerými námořními smlouvami, delikty, škodami nebo trestnými činy. Federální distriktní soudy jsou příslušné ve vztahu k řízení ve věcech námořního loďstva a v námořních sporech. 28 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 1333. Procesní otázky jsou v takových sporech upraveny Federálními pravidly pro civilní řízení (Fed. R. Civil P.) a Přílohou k Námořním pravidlům (Supp. Admiralty Rules). *Viz také* Saving to suitors clause with respect to admiralty actions in state courts.

Admiralty, First Lord of the. První lord Námořního loďstva. V Anglii původně osobou, která stála v čele výkonného úřadu státu a předsedala námořním silám království, byl vysoký lord admirál, v praxi však vykonávalo funkce tohoto velkého úřadu několik lordů komisařů (Lords Commissioners), z nichž jeden, který byl hlavní, byl nazýván „First Lord" (První lord) a byl členem vládního kabinetu. Pomáhali mu další lordové, nazývaní Sea Lords (Námořní lordi) a různí tajemníci.

Admiralty law. Námořní právo. Pojmy „admiralty" a „maritime" (námořní) jsou fakticky synonyma.

Admissible. Přijatelný. Případný a náležitý z hlediska dosažení rozhodnutí. Používáno ve vztahu k věcem, které mají být rozhodovány v soudním řízení.

Admissible evidence. Přípustný důkaz. Při použití ve vztahu k důkazu znamená tento pojem, že předložený důkaz je takového charakteru, že soud nebo soudce je povinen je přijmout, tzn. dovolit, aby byl předložen při jednání. K tomu, aby důkaz byl „přípustný", musí být relevantní a mimo jiné musí směřovat k prokázání materiálního tvrzení. Smith v. State, Alaska, 431 P.2d 507, 509. Přípustnost důkazů ve federálních soudech je upravena Federálními pravidly pro dokazování (Federal Rules of Evidence). Mnoho států USA má pro své procesní řízení obdobná důkazní pravidla. *Viz* Evidence; Limited admissibility; Relevant Evidence.

Admission. Připuštění, propuštění. *Admission temporaire.* Dočasné propuštění. Bezcelní propuštění zboží do země za účelem zpracování a případného vývozu.

Bail. Kauce. Nařízení příslušného soudu nebo magistrátu, aby osoba obviněná z trestného činu byla propuštěna z vazby na základě převzetí kauce.

Evidence. Důkaz. Rozhodnutí soudce při řízení, že osoba zkoumající fakta, soudce nebo porota mohou přihlížet při rozhodování základní otázky ke svědectví nebo dokumentu nebo jiné věci (reálný důkaz). *Viz* Evidence.

Admissions. Přiznání, ústupky nebo dobrovolná uznání učiněná stranou ohledně existence určitých skutečností. Přesněji vyjádřeno, jsou to tvrzení strany nebo někoho, kdo s ní má stejný právní zájem, o existenci skutečnosti, která je relevantní ve prospěch protistrany.

Dobrovolné uznání učiněné stranou týkající se existence pravdy o určitých skutečnostech, které nejsou v souladu s jejími nároky požadovanými v určitém řízení. Vockie v. General Motors Corp., Chevrolet Division, D. C. Pa., 66 F.R.D. 57, 60. Doznání nebo přiznání není omezeno pouze na slova, ale může zahrnovat i chování, jednání a skutky osoby obviněné z trestného činu. People v. Baldi, 80 Misc.2d 118, 362 N.Y.S.2d 927, 933.

Admissions against interest. Přiznání proti zájmu. Prohlášení učiněné jednou ze stran sporu, které se rovná jejímu předchozímu přiznání, že jedna z materiálních skutečností, relevantní pro danou věc, není taková, jak ji tato strana nárokuje. Nagel v. Hopingardner, Tex. Civ. App., 464 S.W.2d 472, 476. Jakákoli prohlášení učiněná stranou v procesu nebo jí přičitatelná, která představují přiznání proti jejímu zájmu a směřují k podpoře nebo vyvrácení jakékoli materiální skutečnosti v daném případu. Kellner v. Whaley, 148 Neb. 259, 27 N.W.2d 183, 189.

Admissions by party—oponent. Přiznání odpůrce strany. Tvrzení není důkazem z druhé ruky, pokud je toto tvrzení nabízeno proti straně a je (A) jejím vlastním tvrzením, ať již jí samotné nebo jejího zástupce, nebo (B)

tvrzením, ohledně něhož učinila projev, že je přijímá nebo že věří v jeho pravdivost, nebo (C) tvrzením osoby, kterou tato strana zmocnila k tomu, aby osoba učinila výpověď týkající se daného předmětu, nebo (D) tvrzením jejího zástupce nebo zaměstnance týkajícím se věci v rámci jeho zastoupení nebo zaměstnání, učiněným během existence tohoto vztahu, nebo (E) tvrzením spiklence strany během spiknutí a na jeho podporu. Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 801(d)(2).

Admissions by silence. Přiznání na základě mlčení. Pokud je prohlášení učiněno jinou osobou v přítomnosti strany sporu, které obsahuje tvrzení skutečností, které, pokud by byly nepravdivé, tak by se za všech daných okolností přirozeně očekávalo, že je strana popře, potom okolnost, že nepromluvila, byla tradičně přijímána proti ní jakožto přiznání. Okolnost, že osoba, která nebyla ve vazbě, neodpověděla odmítnutím na obvinění z trestného činu, může být považována za doznání viny, pokud tato osoba pochopila obvinění a mohla odpovědět. *Viz také* Estoppel; Silence.

Adoptive admission. Akceptující přiznání. Jednání strany, v němž tato strana schválí prohlášení osoby, za kterou je odpovědná, čímž akceptuje pravdivost prohlášení. Mlčení, jednání nebo prohlášení, která projevují souhlas s prohlášeními jiné osoby. Takové přiznání může být přijato jako důkaz jakožto přiznání žalované strany, pokud lze prokázat, že žalovaná strana přijala prohlášení za vlastní. *Viz* Fed. Evid. R. (Federální pravidla pro dokazování) 801(d)(2)(B).

Criminal admissions. Trestní přiznání. Prohlášení obviněného, přímé nebo mlčky učiněné, o skutečnostech týkajících se dané věci a směřující ve spojení s prokázáním jiných skutečností k prokázání jeho viny. State v. Johnson, 277 Minn. 368, 152 N.W.2d 768, 773. Uznání skutečností nebo okolností, z nichž lze dovodit vinu, ale pouze směřující k prokázání trestného činu, který je dáván za vinu, a nikoli rovnající se doznání viny. Prohlášení obžalovaného o skutečnosti nebo skutečnostech týkajících se dané věci směřující, ve spojení s prokázáním jiných skutečností nebo okolností, k prokázání viny, které však samo o sobě je nedostatečné k tomu, aby umožnilo výrok o vině. Nezahrnuje prohlášení, která jsou součástí *res gestae* (*viz tam*). State v. Clark, 102 Mont. 432, 58 P.2d 276, 278.

Discovery practice. Praxe zjišťování. Žádosti o přiznání v civilním řízení jsou upraveny Federálními pravidly civilního řízení (Fed. R. Civil P.) 36. Jakákoli věc přiznaná podle Pravidla 36 je nezvratně zjištěna, ledaže příslušný soud povolí odvolání přiznání nebo jeho změnu. *Viz* Request (Request for admission); Stipulation.

Distinguished from confession. Odlišuje se od doznání. Doznání je prohlášení přiznávající nebo uznávající veškeré skutečnosti nezbytné pro usvědčení z trestného činu. Na druhé straně přiznání je uznáním skutečnosti nebo skutečností směřující k prokázání viny, které nedostačuje k uznání všech podstatných elementů trestného činu. Gladden v. Unsworth, 9th Cir., 396 F.2d 373, 375 n.2; People v. Fitzgerald, 56 Cal.2d 855, 861, 17 Cal. Rptr. 129, 132, 366 P.2d 481, 484. Výrazu „admission" (přiznání) se obvykle používá na civilní věci a ty skutkové okolnosti v trestních případech, které nezahrnují trestný úmysl, zatímco výraz „confession" (doznání) je obecně omezen na uznání viny. People v. Sourisseau, 62 Cal. App.2d 917, 145 P.2d 916, 923.

Extrajudicial admissions. Mimosoudní přiznání. Přiznání učiněná mimo soud.

Implied admissions (přiznání mlčky učiněná) jsou ta, která vyplývají z nějakého činu nebo opomenutí strany, např. částečné zaplacení dluhu je přiznáním odpovědnosti za zaplacení dluhu.

Incidental admissions (nahodilá přiznání) jsou ta, která jsou učiněna v nějaké jiné souvislosti, nebo jsou zahrnuta v přiznání nějaké jiné skutečnosti.

Judicial admissions (soudní přiznání) jsou ta, která jsou učiněna před soudem právním zástupcem osoby za účelem použití jako náhrady za běžné právní prokázání skutečností při soudním jednání. Formální vzdání se důkazu, který zprošťuje protistranu provádění důkazu přiznané skutečnosti a brání straně, která přiznání učinila, v tom, aby je zpochybňovala. E—Tex Dairy Queen, Inc. v. Adair, Tex. Civ. App., 566 S.W.2d 37, 39. Ta, která jsou dobrovolně učiněna stranou, která jsou zaznamenána při soudním projednávání. Formální akty učiněné stranou nebo jejím právním zástupcem při projednávání případu před soudem za účelem nevyžadovat důkaz protistrany ohledně určité skutečnosti, o níž protistrana tvrdí, že je pravdou. Hofer v. Bituminous Gas. Corp., 260 Iowa 81, 148 N.W.2d 485, 486.

Pleading. Proces. Uznání jednou stranou pravdivosti určité skutečnosti, kterou tvrdí protistrana, učiněné při procesu, jehož důsledkem je zúžení oblasti skutečností nebo tvrzení, které je třeba prokazovat. Tvrzení v procesu, k němuž je vyžadována procesní odpověď, jsou připuštěna, pokud nejsou popřena procesní odpovědí druhé strany. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 8(d).

Quasi admission. Viz toto heslo.

Request for admission. Viz Request.

Tacit admissions. Viz Tacit admissions.

Admissions tax. Daň za přístup. Forma daně ukládané jakožto součást ceny za přístup k určité funkci nebo události.

Admission to sufficient facts. Přiznání podstatných skutečností. Rovněž nazývána „submission to a finding" (podklad pro zjištění) a znamená přiznání skutečností dostatečných k tomu, aby byla zjištěna vina. Com. v. Duquette, 386 Mass. 834, 438 N.E.2d 334, 338.

Admit. *Viz* Admission; Admissions.

Admittance. Přístup. V anglickém právu úkon udělující držbu nájemního statku (copyhold estate). Je trojího druhu: (1) na základě dobrovolného udělení lenním pánem tam, kde mu pozemek připadl nebo byl navrácen, (2) na základě přenechání (surrender) předchozím uživatelem (tenantem, *viz tam*), (3) na základě úmrtí tam, kde dědic se stává uživatelem v důsledku smrti svého předka. Nájemní statky byly zrušeny částí V Zákona o majetkovém právu (Law of Property Act) z r. 1922. Zrušení vstoupilo v účinnost 1. ledna 1926. *Viz také* Copyhold; Surrender.

Admittendo clerico. Starý anglický writ adresovaný biskupovi ke stanovení práva Koruny jmenovat do beneficia. Writ nařizující výkon práva jmenovat do beneficia, kterým je vymáháno *quare impedit*, adresovaný biskupovi nebo jeho metropolitovi, který mu nařizuje, aby přijal a uvedl do úřadu úředníka nebo beneficiáta žalobce.

Admittendo in socium. Starý anglický writ pro začlenění určitých osob, jako např. rytířů a jiných šlechticů hrabství mezi soudce daného soudního obvodu.

Admixture. Přimísení, příměs, přísada. Hmota vytvořená smísením; stav při smísení; úkon smísení.

Admonish. Napomenout, varovat nebo připomenout. Radit proti nesprávné činnosti nebo varovat proti nebezpečí trestného činu. *Viz* Admonition.

Admonition. Napomenutí, varování, výstraha. Jakékoli autoritativní sdělení nebo prohlášení formou rady nebo varování vyslovené soudem porotě s přihlédnutím k povinnostem a chování porotců, přípustnosti nebo nepřípustnosti důkazů, nebo účelu, za kterým mohou hodnotit jakýkoli připuštěný důkaz. Důtka nebo varovné prohlášení adresované soudcem obhájci.

V anglickém právu důtka soudce obžalované osobě, která je obžaloby zproštěna, varující ji před důsledky jejího chování a sdělující jí, že pokud tato osoba bude vinna za tutéž chybu, pro kterou byla varována, bude potrestána s větší přísností. Důtka byla prohlášena za druh potrestání za menší přečiny. V kanonickém právu je důtka nejlehčí formou potrestání.

Admonitio trina. Trojí varování vyslovované vězni, který odmítal vypovídat před soudem, předtím než mu byl udělen tvrdý trest (*peine forte et dure, viz tam*). 4 Bl. Comm. 325.

Ad mordendum assuetus. Navyklý pokousat. Materiální tvrzení v prohlášeních o náhradě škody způsobené psem osobám nebo zvířatům.

Admortization. Admortizace. Ve feudálních obyčejích snížení vlastnictví k pozemkům nebo práv k nemovitosti z mrtvé ruky.

Adnepos. Syn prapravnuka.

Adneptis. Dcera prapravnučky.

Adnichiled. Anulovaný, zrušený, učiněný neplatným.

Adnihilare. Ve starém anglickém právu anulovat; činit neplatným; snížit na nulovou hodnotu; zacházet jako s něčím, co není; považovat za nulové.

Ad nocumentum. Ke škodě nebo zlosti; ke zranění nebo újmě. *Ad nocumentum liberi tenementi sui,* ke škodě jeho volné držby (freehold). Formální slova ve starém nařízení týkajícím se rušení držby. 3 Bl. Comm. 221.

Adnotatio. V kontinentálním právu podepsání jména nebo iniciál na listinu. Výnos (rescript, *viz tam*) panovníka podepsaný jeho vlastní rukou nebo iniciálami. V imperiálním právu bylo náhodné zabití promíjeno odpuštěním panovníka, podepsaným jeho vlastními iniciálami, *annotatione principis.* 4 Bl. Comm. 187.

Ad officium justiciariorum spectat, unicuique coram eis placitanti justitiam exhibere. Je povinností soudců vykonávat spravedlnost při každém procesu před nimi konaném.

Adolescence. Adolenscence, dospívání. Věk, který následuje pubertu a předchází věk zletilosti.

Ad omissa vel male appretiata. Ve vztahu k opominutím nebo nesprávným interpretacím.

Adopt. Přijmout, přivlastnit si, zvolit si nebo vybrat. Osvojit si (majetek nebo skutek) to, co tím původně nebylo. Akceptovat, souhlasit s a uvést do skutečného chodu, jako např. v případě ústavy nebo dodatku k ústavě, nařízení, soudního nařízení nebo směrnice.

Adoption. Adopce, přijetí, osvojení. Právní proces podle zákona daného státu USA, v němž jsou ukončena zákonná práva a povinnosti dítěte vůči jeho přirozeným rodičům a jsou nahrazena obdobnými právy a povinnostmi vůči jeho adoptivním rodičům. Vzít do něčí rodiny dítě jiné osoby a dát mu práva, privilegia a povinnosti dítěte a dědice. Proces adopce je zcela založen na zákonu a nemá žádný historický základ v common law. Většina adopcí se uskutečňuje na základě umístění podle rozhodnutí správních orgánů. *Viz* Adoption by estoppel; De facto adoption; Equitable adoption; Placement; Private placement (Adoption).

Smluvní princip, podle něhož osoba souhlasí s přijetím smlouvy, původně sjednané k jejímu prospěchu. Přijetí znamená pouze od doby, kdy taková osoba souhlasí, na rozdíl od „ratifikace", která se vztahuje zpětně k době, kdy byla uzavřena původní smlouva. Ve společenském právu se použije tohoto pojmu v případě, že nově vytvořená společnost akceptuje smlouvu předcházející jejímu vytvoření (preincorporation contract), kterou uzavřel v její prospěch zakladatel společnosti.

Adoption by estoppel. Osvojení prostřednictvím estoppelu (překážky uplatnění nároku, *viz tam*). Osvojení dítěte podle principů ekvity na základě příslibů a skutků, které zabraňuje takové osobě a režimu jejího nemovitého majetku v tom, aby odmítla dítěti postavení osvojence. Heien v. Crabtree, Tex., 369 S.W.2d 28, 30. *Viz také* Equitable adoption.

Adoption by reference. Přijetí na základě odkazu. Písemné prohlášení, jímž je jiné prohlášení, které je na samostatné listině, zahrnuto pomocí odkazu. Prohlášení při soudním procesu může být přijato na základě odkazu v odlišné části téhož procesu nebo v jiném procesu nebo podnětu k zahájení. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla pro civilní řízení) 10(c).

Adoptive act. Zákon podléhající přijetí. Zákonodárný akt, který vstupuje v účinnost v rámci určité ohraničené oblasti na základě toho, že bude přijat obyvateli této oblasti způsobem, který je v něm předepsán.

Ad opus. K práci, k dílu.

Ad ostendendum. K ukázání. Formální slova ve starých writech.

Ad ostium ecclesiae. U dveří kostela. Jeden z pěti druhů věna formálně uznávaný anglickým právem. 2 Bl. Comm. 132.

Ad pios usus. Lat. Ke zbožnému užití. Ke zbožným (náboženským nebo charitativním) účelům nebo použití. Užíváno ve vztahu k darům a dědickým odkazům.

Ad prosequendam. K vyšetření.

Ad proximum antecedens fiat relatio nisi impediatur sententia. Příbuzenství se vztahuje k nejbližšímu předkovi, pokud nevyplývá z dané souvislosti jinak. Brown v. Brown, Del., 3 Terry 157, 29 A.2d 149, 153.

Ad punctum temporis. K časovému okamžiku.

Ad quaerimoniam. Podle stížnosti.

Ad quaestionem facti non respondent judices; ad quaestionem juris non respondent juratores. Na faktické otázky neodpovídají soudci, na právní otázky neodpovídají porotci. Znamená, že porotci musejí rozhodovat otázky faktické a soudci otázky právní. Ex parte United States, C.C.A. Wis., 101 F.2d 870, 874.

Ad quaestiones legis judices, et non juratores, respondent. Na otázky právní odpovídají (tzn. je rozhodují) soudci, a nikoli porotci.

Ad quem. Ke kterému. Pojem užívaný při počítání času nebo vzdálenosti, korelativní k pojmu *a quo*; označuje konec nebo konečný bod. *Viz* A quo.

Pojem *terminus a quo* je okamžikem počátku nebo odchodu; pojem *terminus ad quem* je koncem období nebo okamžikem příchodu.

Ad questiones facti non respondent judices; ad questiones legis non respondent juratores. Soudci neodpovídají na (tj. nerozhodují) otázky faktické; porotci nerozhodují otázky právní.

Adquieto. Platba.

Ad quod curia concordavit. K čemuž dal soud souhlas.

Ad quod damnum. K jaké škodě. Název writu původně vydávaného anglickým kancléřem, který nařizoval šerifovi, aby vyšetřil, „k jaké škodě" povede určitý úkon, pokud bude učiněn.

Je to writ, který měl být uplatněn předtím, než král udělí určité svobody, jako např. svobodu trhu apod., které mohou být na újmu jiným osobám, a proto je třeba vyšetřit, zda jejich udělením dojde ke škodě a vůči komu a k jaké škodě by tím došlo.

Existuje také jiný writ nazývaný *ad quod damnum* pro případy, že někdo odkloní obecnou cestu a navrhne jako prospěšnou jinou cestu.

„Writ ad quod damnum" je starého původu a mohl být vydán jako writ udělující právo, pokud byl vlastník pozemku nespokojen se stanovením výše náhrady škody vyvlastňovacím příkazem. Lewis v. Du Pont, Del. Super., 2 Terry 347, 22 A.2d 832, 834.

Ad quod non fuit responsum. K čemuž nebyla žádná odpověď. Vazba užívaná ve starých sbírkách rozhodnutí, kde bod předložený jako argument jednou stranou nebyl druhou stranou odmítnut, nebo kde určitému bodu nebo argumentu obhájce nebylo soudem vyhověno nebo byl ponechán bez povšimnutí, nebo kde bylo námitce soudem vyhověno a obhájce, který námitku vznesl, na ni neodpověděl.

A.D.R. *Viz* Alternative dispute resolution; Asset Depreciation Range.

Ad rationem ponere. Předvolat někoho k jednání. Technický výraz ve starých záznamech státní pokladny, který znamenal postavit před soud a vyšetřit dané obvinění; pohnat před soud.

Ad recognoscendum. K uznání. Formální slova ve starých writech.

Adrectare. Upravit, uspokojit nebo provést změny.

Ad recte docendum oportet, primum inquirere nomina, quia rerum cognition a nominibus rerum dependet. K tomu, aby byla věc správně pochopena, je třeba nejprve zjistit jména, neboť správná znalost věcí záleží na jejich jménech.

Ad rectum. K právu, ke správnému. Činit správně. Vyhovět obžalobě. Vyhovět požadavkům práva. *Habeant eos ad rectum.* Ať se podřídí zákonu, nebo poskytnou uspokojení.

Ad reparationem et sustentationem. K opravě a zachování v uspokojivém stavu.

Ad respondendum. K odpovědi; odpovědět. Slova používaná v určitých writech k tomu, aby se určitá osoba dostavila před soud a odpověděla na svou obranu v řízení, jako např. v *habeas corpus ad respondendum* a *capias ad respondendum, viz tam.*

Adrhamire. Ve starém evropském právu slavnostně se zavázat, něco prohlásit nebo slíbit; zaručit se; zavázat se ke složení přísahy.

Adrogation. Adrogace. V kontinentálním právu osvojení toho, kdo byl *impubes*, tzn. pokud šlo o muže, pod čtrnácti lety věku; pokud šlo o ženu, pod dvanácti lety.

Ads. Zkratka pro *ad sectam (viz tam)*, znamenající „na žádost".

Ad satisfaciendum. K vyhovění, k uspokojení. Důrazná slova writu *capias ad satisfaciendum*, který požaduje, aby šerif zadržel (*take*) osobu žalovaného za účelem uspokojení (*satisfy*) žalobcova nároku.

Adscendentes. Lat. V kontinentálním právu ascendenti, předci.

Adscripti. *Viz* Adscriptus.

Adscripti glebae. Připsaní k nemovitosti. Nevolníci, kteří sloužili vlastníku půdy, kteří byli připoutáni k půdě a přecházeli s půdou, pokud byla zcizena.

Adscriptitii. Lat. Druh nevolníků nebo otroků. Takové osoby, které byly zapsány a podléhaly odvodu jakožto legionáři.

Adscriptus. Připsaný. V kontinentálním právu přidaný, připojený, nebo zavázaný na základě písemnosti; zapsaný, registrovaný; spojený, připojený, obecně vázaný na něco. *Servus colonae adscriptus*, otrok nebo nevolník připojený k nemovitosti jako rolník. *Fundus adscriptus*, nemovitost vázaná k něčemu nebo zatížená povinností.

Ad sectam. Na žádost. Obecně zkracováno *ads.* Používáno v záznamech a indexaci jmen právních případů tam, kde je snaha, aby jméno odpůrce bylo uvedeno jako první. Tak „B. *ads.* A." označuje, že B. je odpůrcem v žalobě podané A. a takto napsaný titul bude inverzí obvyklejší formy „A. *v.* B.".

Adsessores. Přísedící. Vedlejší soudci. Asistenti nebo poradci regulérních magistrátů, nebo osoby jmenované jako jejich substituti v určitých případech. *Viz* Assessor.

Adstipulator. V římském právu vedlejší strana ve vztahu k příslibu (resp. přípovědi), která obdržela stejný příslib jako její principál a měla by rovněž obdržet přesně stejnou platbu; nebo pouze sjednala část toho, co sjednal její principál, a potom byla její práva stejného rozsahu jako částka, na kterou znělo jeho vlastní ujednání. Ten, kdo nahrazoval místo císařského prokurátora v době, kdy právo odmítalo povolovat ujednání na základě prokury.

Ad terminum annorum. Ke lhůtě (několika) let.

Ad terminum qui praeterit. K okamžiku, který předcházel. Slova v latinské formě writu k převzetí používaného v common law za účelem převzetí držby budov, a to ve prospěch lenního pána, od pachtýře (tenanta), jehož držba přesáhla uplynutí doby, na kterou mu budovy byly pronajaty.

Ad testificandum. K dosvědčení. Druh writu na habeas corpus (*viz tam)*, používaný za účelem předvedení vězně před soud k dokazování. *Viz* Habeas corpus.

Ad tristem partem strenua est suspicio. Podezření leží na nešťastné straně.

Ad tunc et ibidem. Tehdy a tam. V procesu latinské jméno pro bod obžaloby, který obsahoval konstatování o předmětu, který „byl nalezen tehdy a tam".

Adult. Dospělý. Ten, kdo dosáhl zákonného věku zletilosti; obecně 18 let. V kontinentálním právu muž, který dosáhl věku 14 let; žena, která dosáhla věku 12 let. *Viz* Legal Age; Majority.

Adulter. Padělatel, cizoložník. Ten, kdo falšuje; ten, kdo svede manželku jiného muže. *Adulter solidorum.* Padělatel kovů; podvodník.

Adultera. Cizoložnice. V kontinentálním právu cizoložnice, žena vinná cizoložstvím.

Adulteration. Padělání. Čin falšování nebo znehodnocování. Čin smísení něčeho nečistého nebo nepravého s něčím čistým nebo ryzím, nebo podružnějšího výrobku s lepším výrobkem téhož druhu. Tohoto pojmu se obecně užívá pro smísení týkající se potraviny nebo nápoje, které mají být prodány s jinými podružnější kvality, a obvykle mají víceméně škodlivé účinky. Čin, proces nebo opominutí jednat, na základě nichž se potravina stane nečistou a nevhodnou ke spotřebě. Takové jednání je zakázáno a je upraveno federálními zákony, zákony jednotlivých států USA a rozhodováno administrativními orgány. *Viz* Food and Drug Administration; Food, Drug and Cosmetic Act; Foreign substance.

Adulterator. Padělatel, falšovatel. V kontinentálním právu padělatel.

Adulteratores monetae. Padělatelé peněz.

Adulterine. Cizoložného původu. Zplozený v cizoložném styku. Za cizoložného původu nejsou považováni ti, kteří jsou zplozeni ženou, která se veřejně provdala a nevěděla, že předchozí manželka ještě žije. V římském a kanonickém právu se rozlišovaly nemanželské děti cizoložného původu od těch, které byly dětmi dvou osob, které neuzavřely sňatek, a prvně uvedené děti měly přísnější režim, neboť jim nebyl povolen *status* manželských dětí a nemohly být vybrány do stavu duchovních.

Adulterine guilds. Nezákonné cechy. Obchodníci jednající jako sdružení bez řádné listiny, kteří každoročně platili pokutu za povolení vykonávat privilegia, která si přisvojili.

Adulterium. Pokuta, která byla v dávné době ukládána za spáchání cizoložství.

Adultery. Cizoložství. Dobrovolný sexuální styk vdané nebo ženaté osoby s osobou jinou, než je manžel nebo manželka osoby, která se činu dopouští, nebo nějaké osoby s osobou, která je vdaná nebo ženatá s osobou jinou. *Viz např.* Wisc. St. 944.16. Tento trestný čin, který je různě vymezován a trestán zákony jednotlivých států USA, je stíhán zřídka. *Viz také* Illicit cohabitation.

Open and notorious adultery. Zjevné a obecně známé cizoložství. K tomu, aby žily ve zjevném a obecně známém cizoložství, musí strany spolu bydlet veřejně ve vztahu k společnosti, jako kdyby mezi nimi existovaly manželské svazky, a jejich způsob života a skutečnost, že nejsou manžel a manželka, musí být ve společnosti znám.

Ad ultimam vim terminorum. K nejzazšímu konci lhůt; ve smyslu tak univerzálním, jak to lhůty umožní.

Ad usum et commodum. K užitku a prospěchu.

Ad valentiam. K hodnotě, podle hodnoty. *Viz* Ad valorem tax.

Ad valorem tax. Daň podle hodnoty. Daň vybíraná z hodnoty majetku. Obecnější daň z hodnoty majetku je daň vybíraná jednotlivými státy USA, hrabstvími a městy z nemovitostí. Daně ad valorem však mohou být vybírány i z movitostí, např. daň z motorového vozidla může být vybírána podle hodnoty automobilu, a je proto odečitatelná jakožto daň. Daň vybíraná z majetku nebo obchodního zboží v poměru k jeho hodnotě, stanovená např. odhadem nebo oceněním. Callaway v. City of Overland Park, 211 Kan. 646, 508 P.2d 902, 907.

Dávky jsou buď *ad valorem* (podle hodnoty) nebo *specific* (specifické); prvně uvedené tehdy, pokud je daň stanovena formou procenta z hodnoty majetku; posléze uvedené tehdy, pokud je daň vybírána jako fixní částka na každý výrobek nebo druh výrobků bez ohledu na jejich hodnotu.

Advance. Postoupit, podporovat, dát předem. Něco posunout z hlediska postavení vpřed, časově nebo místně. Zaplatit peníze nebo poskytnout jinou hodnotu před jejich splatností; něco dodat dříve, než je obdržen jeho ekvivalent; půjčit; opatřit kapitál na pomoc projektovanému podniku v očekávání, že se vrátí. Předem dodat; dodat na úvěr nebo předtím, než je zboží dodáno nebo vykonána práce; dodat jako část kapitálu nebo fondu; zaplatit peníze před jejich splatností; opatřit peníze pro zvláštní účel sjednaný mezi stranami s tím, že peníze nebo jejich celkový ekvivalent budou vráceny; opatřit peníze nebo zboží pro jiné v očekávání jejich úhrady.

Peníze nebo zboží opatřené na úvěr. Půjčka nebo dar nebo peníze dané předem s tím, že budou podmíněně splaceny; může být ekvivalentní výrazu „pay". *Viz také* Advances.

Advance bill. Směnka vystavená před odesláním zboží.

Advancement. Závdavek, zaopatření věnováním majetku. Peníze nebo majetek dané rodičem dítěti nebo někdy předpokládanému dědici, nebo vynaložené rodičem ve prospěch posléze uvedených, formou předchozího převedení podílu, který by dítě zdědilo z pozůstalosti rodiče a s tím, že má být od ní odečten. Posléze uvedená okolnost odlišuje závdavek od daru nebo půjčky.

Advance payment. Zaplacení předem. Platby učiněné v očekávání události nebo stanovené budoucí odpovědnosti nebo závazku.

Advances. Dané předem. Peníze zaplacené předem nebo před vlastní dobou placení; peníze nebo zboží opatřené na úvěr; půjčka nebo dar nebo peníze dané předem s tím, že budou podmíněně splaceny. Platby předem provedené vůči vlastníku majetku faktorem nebo makléřem v ceně zboží, které má faktor nebo makléř ve svých rukou, nebo je má obdržet, za účelem prodeje. *Viz také* Advance.

Advance sheets. Signální archy, signální výtisky sbírek rozhodnutí. Brožury (publikované týdně pro National Reporter System — Národní systém sbírek rozhodnutí) obsahující nejposlednější názory speciálních soudů (např. Federal Reporter) nebo soudů několika jurisdikcí (např. Pacific Reporter). Číslování svazku a stran je obyčejně shodné s později vydávanými svazky příslušných řad sbírek rozhodnutí, které zahrnují několik číslovaných vydání signálních výtisků.

Advantagium. Ve starých procesech, výhoda.

Advena. Příchozí, poutník. V římském právu osoba, která se narodila v cizině, opustila svou vlastní zemi a usadila se jinde a která nezískala občanství svého nového místa; často nazývaná *albanus.*

Advent. Advent. Časové období uznávané anglickým common law a kanonickým právem, které začíná v neděli připadající buď na St. Andrew's Day (den Sv. Ondřeje), tj. 30. listopadu, nebo neděli po něm následující, a pokračující až do Christmas day (Božího hodu vánočního).

Adventitious. Nahodilý. Ten, který se stane náhodně, nahodile nebo mimo pravidelný běh věcí.

Adventitius. Lat. Náhodný; nahodilý; pocházející z neobvyklého zdroje. *Adventitia bona* je majetek, který připadne jinak než na základě dědění. *Adventitia dos* je věno nebo podíl dané nějakým přítelem, osobou jinou, než je rodič.

Ad ventrem inspiciendum. Prozkoumat lůno. Writ pro svolání poroty matrón (matrons, *viz tam*) ke zjištění těhotenství.

Adventura. Nebezpečí, dobrodružství. Ztroskotanci jsou nazýváni *adventurae maris* (dobrodruzi moře).

Adventure. Nebezpečí, dobrodružství. Hazardní a neobyčejný podnik. Troufalý závazek provázený možným hazardem, rizikem a nepředvídanými událostmi.

Obvyklé slovo v námořních pojistkách, používané jako synonymum nebo téměř synonymum s „perils" (nebezpečí). Naložení zboží k tíži obchodního zástupce za účelem, aby s ním bylo disponováno (tj. bylo prodáno, pozn. překl.) za nejlepší možnou cenu.

Adventure, bill of. V obchodním právu listina podepsaná obchodníkem, která stanoví, že majetek k naloděnému zboží na jeho jméno patří jinému, přičemž takto jmenovaná osoba má odpovídat za nebezpečí nebo náhodu, se závazkem obchodníka mu výsledek transakce vyúčtovat.

Gross adventure. Zápůjčka na loď. V námořním právu zástava lodi, zápůjčka na loď. Takto nazývána proto, že půjčovatel v případě ztráty nebo výdajů vzniklých v důsledku celkového zabezpečení musí přispět na všeobecnou (*gross*) havárii.

Joint adventure. Společný podnik, společné riziko. Obchodní nebo námořní podnik, který provozuje společně několik osob; společnost s ručením omezeným — nikoli omezeným ve smyslu zákonné úpravy ručení společníků, ale pokud jde o jeho rozsah a trvání. Sdružení dvou nebo více osob k provozování jednoduchého obchodního podnikání za účelem zisku, přičemž k tomuto účelu spojí svůj majetek, finance, hotovost, dovednost a znalost. Zvláštní spojení dvou nebo více osob, kde je, při určitém zvláštním riziku, usilováno společně o zisk, bez nějakého skutečného společenství nebo označení určité společnosti. *Viz také* Joint venture.

Adventurer. Dobrodruh, riskantní podnikatel. Ten, kdo provozuje nejisté nebo hazardní akce nebo podniky. Používá se rovněž k označení toho, kdo se snaží prosazovat vlastní zájmy bezohlednými návrhy zaměřenými na důvěřivost jiných.

Adversary counsel. Právní zástupce ex offo. Takový právní zástupce, který musí být jmenován v soudním rozhodování o výkonu trestu, má stejné funkce, povinnosti a odpovědnost jako by měl takový zástupce, kterého by daná osoba měla jako svého právního zástupce, a takové povinnosti zahrnují uchování důvěrných informací a tajemství klienta, výkon nezávislého profesionálního rozhodování ve prospěch klienta, úplné zastupování klienta a zastupování klienta oddaně v rámci zákonných možností. State ex rel. Memmel v. Mundy, 75 Wis.2d 276, 249 N.W.2d 573, 577.

Adversary proceeding. Sporné řízení. Řízení, v němž strany stojí proti sobě; řízení, v němž je veden spor, na rozdíl od jednání nebo procesu ex parte. Řízení, o němž strana žádající právní ochranu toto dala druhé straně právně na vědomí a poskytla druhé straně příležitost na to odpovědět. *Viz také* Case. *Srovnej* Ex parte.

Adversary system. Kontradiktorní systém. Soubor právních předpisů, pravidel a procesních norem charakterizovaný stranami stojícími proti sobě, které ve vzájemném sporu usilují o výsledek, který je pro ně příznivý. V takovém systému jedná soudce spíše jako nezávislý magistrát než jako veřejný žalobce; odlišující se od inkvizičního systému.

Adverse. Stojící proti; protikladný; v odporu proti nebo rozporu s nárokem, aplikací nebo řízením. Mající protikladné zájmy; mající zájmy na zachování něčeho, pro co je podstatná opozice.

Užití pozemku je „adverse" (protikladné), jako např. ve smyslu proti vlastníkovi, pokud není uskutečňováno v závislosti na něm, je zjevné a notoricky známé a není ve vztahu k němu protiprávní; „adverse" znamená, že ten, kdo něčeho užívá, neuzná, např.že je proti němu žalováno z důvodu, že je „adverse" (s něčím v rozporu), oprávnění buď zabránit dalšímu užívání nebo je dovolit, a vztahuje se k neuznání takového oprávnění v době, kdy je učiněno. Benson v. Fekete, Mo., 424 S.W.2d 729, 738.

Pokud jde o *adverse* Enjoyment; User; Verdict; Witness, viz tato hesla.

Adverse claim. Protinárok. Právo, které tvrdí jedna osoba, uplatňované proti zájmu jiné osoby.

Adverse enjoyment. *Viz* Adverse possession.

Adverse interest. Protikladný zájem. „Protikladný zájem" svědka, jako např. dovolit křížový výslech stranou, která ho povolává za svědka, musí být pro případ sporu tak závažný, že rozsudkem bude nabyto, ztraceno, nebo materiálně ovlivněno zákonné právo nebo odpovědnost, a musí být takový, jaký by byl prosazen v případě úspěchu odpůrce strany, která jej povolává za svědka. *Viz také* Adverse witness.

Adverse interest rule. Pravidlo protikladného zájmu. Okolnost, že se straně nepodařilo uvést svědka, kterého bylo v její moci uvést a kterého by přirozeně byla uvedla, s tím, že takový nezdar umožňuje domněnku, že svědectví tohoto svědka by bylo pro věc strany nepříznivé. New England Whalers Hockey Club v. Nair, 1 Conn. App. 680, 474 A.2d 810, 814.

Adverse opinion. Negativní posudek. Účetní termín používaný v souvislosti s vydáváním ověřených finančních výkazů. „Adverse opinion" (negativní posudek) konstatuje, že finanční výkazy dané instituce přiměřeně nevykazují finanční postavení, výsledky operací a změny ve finančním postavení v souladu s obecně přijatými zásadami účetnictví (GAAP).

Vysvětlení odchylky od GAAP musí být v posudku zahrnuto. *Viz* Opinion (Accounting), pokud jde o „qualified", „unqualified" a „disclaimer" opinions.

Adverse party. Protistrana. Strana v řízení, jejíž zájmy jsou v rozporu nebo protikladné zájmům druhé strany v řízení.

Appeal. Odvolání. „Protistranou" oprávněnou k tomu, aby jí bylo oznámeno odvolání, je každá strana, jejíž zájem ve vztahu k rozsudku nebo výnosu, proti němuž je odvolání podáno, je v rozporu se změnou nebo zrušením požadovanými v odvolání. Tento pojem zahrnuje následující: každá strana, v jejímž zájmu je zachování resp. potvrzení rozsudku nebo výnosu. Všechny strany v postavení proti straně, která neměla úspěch, ledaže by změna v daném případu nebyla v neprospěch strany. Každá strana, která by byla poškozena změnou nebo zrušením rozsudku, proti němuž odvolání směřuje. Ten, kdo má zájem na výsledku, který je protikladný tomu, k němuž směřuje odvolání. Strana protokolu, jejíž zájem na předmětu odvolání je rozporný ve vztahu ke zrušení nebo změně rozsudku nebo nařízení, proti němuž odvolání směřuje.

Discovery. Zjišťování. Když si strany vymění písemná soudní podání, kde jedna něco požaduje proti druhé, strany jsou „adverse" (ve sporu, protistranami), v rámci pravidla umožňujícího doručování písemných souborů otázek jakékoli protistraně. Carey v. Schuldt, D. C. La., 42 F.R.D. 390, 393, 394, 395.

Adverse possession. Vydržení, adverzní (tj. proti někomu) držba, držba protistrany. Metoda nabytí právního titulu k nemovitému majetku na základě držby po zákonně stanovenou dobu za určitých podmínek. Lowery v. Garfield County, 122 Mont. 571, 208 P.2d 478, 486. Byla popsána jako zákonná metoda nabytí právního titulu k pozemku na základě promlčení. Field v. Sosby, Tex. Civ. App., 226 S.W.2d 484, 486.

S ohledem na úpravu podávání žalob na vydání pozemku v zákoně o promlčení (statute of limitations), může být na základě vydržení nabyto právního titulu k nemovitému majetku. K tomu, aby byl právní titul tímto způsobem získán, musí být prokázáno užívání, které není tolerantní (nonpermissive use), je skutečné, zjevné, notoricky známé, výhradní a adverzní (tj. stojící proti někomu jinému) po zákonně stanovenou dobu. Ryan v. Stavros, 348 Mass. 251, 203 N.E.2d 85. Zákony jednotlivých států USA se liší z hlediska požadované délky držby od horní hranice 20 let do nejnižší hranice 5 let s časovými obdobími dokonce přesahujícími tyto hranice, které pokrývají určité zvláštní případy. Mohou existovat různá časová období dokonce i v rámci téhož státu, která závisejí na tom, zda má adverzní držitel zdánlivý nárok na právní titul či nikoliv, resp. zda byly zaplaceny daně či nikoliv. V některých případech je požadována delší držba vůči veřejným institucím než vůči jednotlivcům.

Adverzní držba závisí na úmyslu toho, kdo pozemek okupuje (drží), nárokovat si nemovitý majetek a držet jej v opozici proti celému světu, Sertic v. Roberts, 171 Or. 121, 136 P.2d 248; a rovněž ztělesňuje myšlenku, že vlastník majetku nebo osoby mající na tomto majetku podíl vědí o tom, že osoba okupující (držící) pozemek tvrdí, že jej vlastní. Field v. Sosby, Tex. Civ. App., 226 S.W.2d 484, 486.

Adverzní držba sestává ze skutečné držby s úmyslem držitele držet majetek sám s vyloučením jiných a vyznačuje se vykonáváním vlastnických úkonů na pozemku, včetně běžného užívání a braní běžných užitků, které pozemek v daném stavu umožňuje. U.S. v. Chatham, D.C.N.C., 208 F. Supp. 220, 226.

Viz také Constructive adverse possession; Hostile; Possession (Hostile possession; Open possession); Notorious possession; Prescription; Tacking.

Adverse use. Protiprávní užití. Užití bez licence nebo svolení; element nezbytný k nabytí právního titulu nebo služebnosti na základě promlčení. Shuggars v. Brake, 248 Md. 38, 234 A.2d 752.

Adverse witness. Nepříznivý svědek. Svědek, který podává důkaz o materiální skutečnosti škodlivý pro stranu, která jej vyslechla. Obecně užíváno k označení svědka, jehož svědectví je škodlivé nebo nepříznivé pro stranu, která jej povolala jako svědka a v důsledku toho může být důvěryhodnost takového svědka zpochybněna. Foremost Dairies Inc. of South v. Cutler, Fla. App., 212 So.2d 37, 40, 41. *Viz také* Adverse interest; Hostile or adverse witness.

Adversus. Proti. V kontinentálním právu proti *(contra). Adversus bonos mores,* proti dobrým mravům.

Adversus extraneos vitiosa possessio prodesse solet. Předcházející držba je dobrým vlastnickým titulem proti všem, kteří nemohou prokázat lepší. Proti třetím osobám je vadná držba prospěšná (proti třetím osobám je i vadná držba chráněna).

Advertise. Propagovat, veřejně oznámit. Poradit, oznámit, informovat, dát vědět, zveřejnit. Jakýmikoli prostředky upozornit na věc veřejnost. Jakékoli ústní, písemné nebo grafické prohlášení učiněné prodávajícím jakýmkoli způsobem v souvislosti s propagací podniku, které zahrnuje, bez omezení z hlediska vyjmenování zboží, prohlášení a údaje učiněné v novinách nebo jiné publikaci, v rozhlase nebo televizi, nebo obsažené v jakémkoli oznámení, prospektu, vývěsní reklamě, katalogu nebo dopise, nebo vytištěné nebo obsažené na jakékoli etiketě nebo štítku, které jsou připojeny nebo provázejí jakékoli zboží. Na rozdíl od jiných forem komunikace „advertise" znamená upozornit na věc veřejnost. Freeman v. Greenbriar Homes, Inc., Tex. App. — Dallas, 715 S.W.2d 394, 397. Klamavá a nekalá reklama je upravena Federální komisí pro obchod (Federal Trade Commission) a obdobnými komisemi jednotlivých států USA. *Viz také* Printers Ink Statute.

Comparative advertising. Srovnávací reklama. Reklama, která specificky srovnává inzerovanou značku s jinými značkami téhož výrobku.

Competitive advertising. Konkurenční reklama. Reklama, která obsahuje v zásadě jen stručnou informaci a je používána pouze k tomu, aby umožnila výrobci udržet si na trhu podíl pro daný výrobek.

Informative advertising. Informativní reklama. Reklama, která podává informaci o vhodnosti a kvalitě výrobků. Odlišuje se od konkurenční reklamy.

Advertisement. Inzerát, reklama. Oznámení podávané způsobem zaměřeným na vyvolání veřejné pozornosti. Edwards v. Lubbock County, Tex. Civ. App., 33 S.W.2d 482, 484. Informace sdělovaná veřejnosti nebo zainteresované osobě, např. prostřednictvím prospektů, novin, televize, vývěsních tabulí, rozhlasu. First Nat. Corporation v. Perrine, 99 Mont. 454, 43 P.2d 1073, 1077.

Advice. Rada, zpráva. Názor; posudek; informace nebo zpráva; rada dávaná právníky jejich klientům; mínění vyslovené ohledně rozumnosti budoucího jednání. Hughes v. Van Bruggen, 44 N.M. 534, 105 P.2d 494, 496. *Viz také* Advise.

Instrukce nebo pokyny, které obvykle podává jeden obchodník nebo bankéř druhému dopisem, v němž ho informuje o tom, že mu odeslal zboží nebo na ně vystavil směnky, s podrobným uvedením data nebo předložení směnky, částky a osoby, které má být placeno (doručitele směnky). Směnky předložené k akceptaci nebo platbě jsou často odmítány z důvodu *want of advice* (potřeby pokynů).

Advice of counsel. Rada právního zástupce. Obrana používaná při řízeních z důvodu svévolného stíhání, která vyžaduje nález, že odpůrce předložil svému právnímu zástupci všechny skutečnosti a že se poctivě řídil radou svého zástupce. Boylen v. Tracy, 254 Mass. 105, 108, 149 N.E. 674.

Advice of credit. Avízo o úvěru. Oznámení avizující banky o vystavení akreditivu.

Ad vim majorem vel ad casus fortuitus non tenetur quis, nisi sua culpa intervenerit. Za vyšší moc nebo náhodu nikdo neodpovídá, pokud k nim ovšem nepřispěl svou vinou.

Advisare nebo **advisari.** Lat. Radit, zvažovat, posuzovat; nechat si poradit. Vyskytuje se ve spojení *curia advisari vult (viz tam)*, (obvykle zkracováno *cur. adv. vult*, nebo C.A.V.), soud si přeje, aby mu byla poskytnuta rada, nebo aby byla věc posouzena.

Advise. Radit, zvažovat, posuzovat. Dát radu nebo vyjádřit názor nebo doporučit plán nebo průběh nějaké činnosti; rovněž podat oznámení. Povzbudit, informovat, nebo obeznámit. Ve svém významu se odlišuje od „instruct" (dát instrukce, pokyn, poučit) nebo „persuade" (přesvědčovat). Hughes v. Van Bruggen, 44 N.M. 534, 105 P.2d 494, 497. Tam, kde zákon opravňuje soud při procesu k tomu, aby poradil *(advise)* porotě zproštění, soud nemá žádné právo dát porotě poučení nebo pokyn *(instruct)* zprostit. Soud může pouze radit a porota není radou vázána. „Advise" znamená, že je na vůli nebo volbě osoby, které je rada adresována, zda bude podle takové rady jednat či nikoli.

Advised. Uvážený, posouzený. Připravený vynést rozsudek, po prošetření a posouzení. Např. „The court took time to be advised" (Soud si nechal určitý čas na posouzení a přípravu rozhodnutí).

Advisedly. Po úvaze; záměrně.

Advisement. Úvaha; posouzení; konzultace, porada. Porada soudu po argumentaci právního zástupce k danému případu a před vyslovením názoru soudu na věc. In re Hohorst, 150 U.S. 653, 14 S. Ct. 221, 37 L. Ed. 1211.

Advising bank. Avizující banka. Banka, která podává oznámení o vystavení akreditivu jinou bankou. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 5—103(1)(e).

Advisory. Poradní, doporučující, poradenský. Radící, navrhující, ale nikoli nařizující nebo rozhodující. Výrok poroty o věci mimo kancléřský soud je „advisory" (poradní, doporučující).

Advisory counsel. Právní poradce. Právní zástupce, pověřený klientem k tomu, aby poskytoval rady, na rozdíl od právního zástupce při procesu (trial counsel).

Advisory jury. Poradní porota, porota s hlasem poradním. V žalobách u federálního soudu USA, v nichž není řízení před porotou, může soud projednávat případ s poradní porotou a její výrok není pro soud závazný. Fed. R. Civ. P. (Federální pravidla pro civilní řízení) 39(c). *Viz také* Jury.

Advisory opinion. Poradní názor, dobrozdání. Takové vyjádření může být vydáno soudem na žádost vlády nebo zainteresované strany a naznačit, jak by soud rozhodl o věci, kdyby se z ní vyvinul kontradiktorní spor. Dobrozdání je tedy výkladem práva bez závazného účinku. Zatímco Mezinárodní soudní dvůr a některé soudy jednotlivých států USA taková dobrozdání vydávají, federální soudy USA tak nečiní, neboť jejich jurisdikce je omezena pouze na soudní případy nebo sporné věci. *Srov.* Declaratory judgment. *Viz také* Case.

Advisory trial. *Viz* Advisory jury.

Advisory verdict. *Viz* Advisory jury.

Ad vitam. Doživotně. *In feodo, vel ad vitam;* jako léno nebo doživotně.

Ad vitam aut culpam. Doživotně nebo do doby zavinění. Popisná slova pro výkon úřadu „for live or good behavior" (doživotně nebo dokud se bude dobře chovat), ekvivalentní výrazu *quamdiu bene se gesserit.*

Advocacy. Zastávání se něčeho, prosazování něčeho; advokacie. Akt obhajování, podporování nebo doporučování aktivního zákroku v něčí prospěch. Gitlow v. People of State of New York, 268 U.S. 652, 45 S. Ct. 625, 626, 69 L. Ed. 1138.

Advocare. Lat. Obhajovat; požádat o pomoc pro někoho; dosvědčovat; ospravedlňovat.

Advocassie. Franc. zák. Kancelář advokáta; advokacie.

Advocata. Ve starém anglickém právu patronka, mecenáška; žena, která měla právo obdarovávat a podporovat církev.

Advocate, v. Hájit, obhajovat. Mluvit ve prospěch někoho nebo hájit na základě argumentace. Podporovat, požadovat nebo veřejně doporučovat.

Advocate, m. Advokát, obhájce. Ten, kdo pomáhá, obhajuje nebo vystupuje za jiného před soudem. Ten, kdo poskytuje právní poradu a pomoc a vystupuje s případem jiného před soudem, poradce. Osoba právnicky vzdělaná a řádně připuštěná k provozování praxe, která pomáhá svému klientovi radou a vystupuje za něj před soudem. Pomocník; poradce; právní zástupce před soudem.

Advocati. V římském právu patroni (advokáti); obhájci; řečníci.

Advocatia. V kontinentálním právu kvalita, funkce, privilegium nebo územní jurisdikce advokáta. Funkce, povinnost nebo privilegium advokáta.

Advocati ecclesiae. Advokáti církve. Pojem používaný v kanonickém právu k označení patronů kostelů, kteří doporučovalí obsazování uprázdněného místa na farách. Tohoto pojmu se také používalo ve vztahu k těm osobám, které byly pověřovány vyřizováním soudních případů církve. Tyto osoby byly dvojího druhu: ty, které byly pověřeny jako právní zástupci vyřizováním sporů církve a jejích právních záležitostí, a advokáti, nebo patroni práva na obsazení církevního úřadu (advowson, *viz tam*).

Advocati fisci. Advokáti (správní úředníci) fisku. V kontinentálním právu osoby vybrané panovníkem k vyřizování jeho věcí, pokud vyvstala jakákoli otázka týkající se jeho příjmů z daní a výnosů. 3 Bl. Comm. 27. Advokáti fisku nebo finančního úřadu; fiskální advokáti (*qui causam fisci egissent*). Do určité míry odpovídá královskému rádci (king's counsel) v anglickém právu.

Advocating overthrow of government. Obhajování svržení vlády. Takové jednání je federálním trestným činem. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 2384, 2385.

Advocatione decimarum. Writ, který existuje pro desátek, požadující čtvrtinu nebo více toho, co náleželo každému kostelu.

Advocator. Ve staré soudní praxi osoba, která povolávala nebo dosvědčovala jinému oprávnění právního titulu; svědek dosvědčující něčí nárok. *Advocatus* — osoba povolaná nebo přizvaná (k soudu) nebo ten, jemuž bylo dosvědčováno.

Advocatus. Obhájce nebo právní zástupce; komentátor. V kontinentálním právu advokát; ten, kdo vyřizoval věc jiného nebo pomáhal při jejím vyřizování před soudním tribunálem. Nazýván také *„patronus"*. Odlišoval se však od osoby zvané *causidicus (viz tam).*

Advocatus diaboli. Advokát ďábla. V kanonickém právu ďáblův advokát; advokát, který uvádí důvody proti kanonizaci svatého (svatořečení).

Advocatus est, ad quem pertinet jus advocationis alicujus ecclesiae, ut ad ecclesiam, nomine proprio, non alieno, possit praesentare. Advokátem (patronem) je ten, komu přísluší právo zakládat a podporovat církevní instituce takovým způsobem, že je může prezentovat vlastním jménem a nikoli jménem jiného.

Ad voluntatem. Podle vůle. *Ad voluntatem domini*, podle vůle pána.

Advoutrer. Cizoložník. Ve starém anglickém právu cizoložník.

Advoutry. Cizoložství. Ve starém anglickém právu cizoložství mezi dvěma osobami, které jsou obě v jiném manželském svazku. Nebo trestný čin cizoložnice, která nadále žije s mužem, s nímž spáchala cizoložství. Někdy psáno „advowtry". *Viz* Advoutrer.

Advowee nebo **avowee.** Osoba nebo patron, která má právo doporučovat duchovního do beneficia.

Advowee paramount. Suverén nebo nejvyšší patron.

Advowson. Právo obsazovat církevní úřad. V anglickém kanonickém právu právo obsazovat úřad duchovního v kostele nebo církevním beneficiu; právo navrhovat vhodnou osobu biskupovi, aby ji přijal a uvedl do určitého beneficia v rámci diecéze, které se uprázdnilo. Osoba požívající tohoto práva je nazývána „patron" (*patronus*) kostela a původně se nazývala *„advocatus"*, advokát nebo obhájce, nebo v angličtině *„advowee"*. Tam, kde není patron nebo kde patron opomene vykonat své právo do šesti měsíců, se mluví o *lapse* (prekluzi, *viz tam*) a titul k ustanovení do beneficia se dává ordináři; tam, kde je obsazení provedeno někým, kdo není oprávněn, mluví se o *usurpation (viz tam).*

Práva obsazovat církevní úřad jsou různého druhu:

Advowson appendant je právo obsazovat církevní úřad spojené s manským panstvím a s ním přecházející, jakožto věc vedlejší s ním spojená nebo k němu příslušející, a to pouze udělením lenního pána, bez připojení jakýchkoli dalších slov. 2 Bl. Comm.22.

Advowson collative. Tam, kde je biskup sám patronem, přičemž v takovém případě (pokud je prezentace nemožná nebo není nezbytná) tak činí úkonem, který je označován *„collation"* (*viz tam*) nebo uděluje beneficium, a toto všechno se obvykle provádí oddělenými úkony prezentace a uvedení do úřadu. 2 Bl. Comm. 22, 23.

Advowson donative existuje tam, kde má patron právo ustanovit úředníka do úřadu svým pouhým darem nebo darovací listinou, bez jakékoli prezentace vůči biskupovi nebo ustanovení do úřadu samotným biskupem. Donativní (darovací) beneficia byla přeměněna na beneficia *presentative* (prezentativní) na základě Zákona o beneficiích (Benefices Act) z r. 1898.

Advowson in gross je právo obsazovat církevní úřad, které je odděleno od manského statku a je spojeno s osobou. 2 Bl. Comm. 22.

Advowson presentative je obvyklým druhem práva obsazovat církevní úřad, kde má patron právo *presentation* (prezentace) vůči biskupovi nebo ordináři a nadto má právo žádat na něm, aby ustanovil svého úředníka, pokud ho bude považovat za kvalifikovaného z kanonického hlediska. 2 Bl. Comm. 22.

Advowtry. *Viz* Advoutry.

Ad waractum. K ponechání ladem.

Aedes. Lat. Sídlo, příbytek. V kontinentálním právu dům, sídlo, chrám, místo bydlení, ať již ve městě nebo na venkově. Na venkově bylo všechno na povrchu země zahrnováno pod pojem *„aedes"*.

Aedificare. Lat. Stavět. V kontinentálním a starém anglickém právu vystavět dům; postavit budovu.

Aedificare in tuo proprio solo non licet quod alteri noceat. Stavět na svém vlastním pozemku něco, co by mohlo škodit jinému, není podle zákona. Vlastník pozemku nemá právo postavit na svém vlastním pozemku budovu, která by narušovala náležité užívání sousedních budov, jako např. jejich přečníváním, nebo tím, že ze střechy a okapů se na ně pouští voda, nebo zatarasením původní vyhlídky a oken.

Aedificatum solo cedit. To, co je vystavěno na pozemku, náleží pozemku nebo jej následuje.

Aedificia solo solo cedunt. Budovy náležejí k pozemku (následují pozemek).

Aedilitum edictum. V římském právu edilský edikt. Edikt poskytující sankce pro případy podvodu při prodeji, jejichž výkon náležel kurulským edilům. Takové ustanovení, na základě něhož kupující nemocného nebo nikoli bezvadného otroka, koně, nebo jiného zvířete, byl svého závazku zproštěn na náklady prodávajícího, který mu je prodal jako zdravé a věděl, že nejsou bez vad.

Aefesn. Ve starém anglickém právu odměna vlastníkovi nemovitosti za privilegium krmení vepře pod duby a buky jeho lesů.

Aegroto. Lat. Nemocen nebo indisponován. Pojem používaný v některých starších sbírkách rozhodnutí.

Aegylde. Nevyrovnaný, nezaplacený, nepomstěný. Z částice označující vyloučení, *a, ae* nebo *ex*, (Goth.) a *gild*, placení, odplata.

Ael. Normansko francouzský výraz označující „dědečka". Je rovněž psáno *„aieul"* a *„ayle"*.

Aequior est dispositio legis quam hominis. Ustanovení zákona je spravedlivější než pravidlo člověka.

Aequitas. Spravedlnost, slušnost, rovnost. V kontinentálním právu ekvity (*viz tam*) jako protiklad k *strictum* nebo *summum jus* (*viz tam*). Jinak nazývána *aequum, aequum bonum, aequum et bonum, aequum et justum. Viz* Aequum et bonum est lex legum.

Aequitas agit in personam. Spravedlnost (slušnost) působí podle osoby.

Aequitas est correctio legis generaliter latae, qua parte deficit. Spravedlnost je napravením toho, co je v zákoně vzhledem k jeho obecnosti nedostatečně upraveno.

Aequitas est correctio quaedam legi adhibita, quia ab ea abest aliquid propter generalem sine exceptione comprehensionem. Spravedlnost je určitou nápravou ve vztahu k zákonu, protože vzhledem k jeho zaměření na obecné, bez výjimky, v něm někdy něco chybí.

Aequitas est perfecta quaedam ratio quae jus scriptum interpretatur et emendat; nulla scriptura comprehensa, sed solum in vera ratione consistens. Spravedlnost (slušnost) je určitou dokonalou moudrostí, která vykládá a doplňuje psané právo a není obsažena v žádné listině, nýbrž spočívá v samotné pravé moudrosti.

Aequitas est quasi aequalitas. Spravedlnost (slušnost) je skoro totéž, co rovnost; spravedlnost je druhem rovnosti.

Aequitas ignorantiae opitulatur, osciantiae non item. Spravedlnost napomáhá nevědomosti, avšak nikoli nedbalosti.

Aequitas non facit jus, sed juri auxiliatur. Spravedlnost a slušnost není právem, avšak právu napomáhá.

Aequitas nunquam contravenit legis. Spravedlnost není nikdy porušením zákonů.

Aequitas sequitur legem. Spravedlnost (slušnost) následuje zákon.

Aequitas supervacua odit. Spravedlnosti se protiví nadbytečné věci.

Aequitas uxoribus, liberis, creditoribus maxime favet. Spravedlnost upřednostňuje nejvíce ze všech vdovy, děti a věřitele.

Aequum et bonum est lex legum. Spravedlnost a dobro je zákon nad všechny zákony.

Aequus. Lat. Spravedlivý; rovný. Ustanovení v poslední vůli pro rozdělení zůstatku pozůstalosti *ex aequus* mezi odkazovníky znamená stejně nebo rovným dílem.

Aera nebo **era.** Éra, epocha, doba, letopočet. Pevný bod chronologického času, od něhož jsou počítány roky; tak „Christian era" (období po Kristu, našeho letopočtu) začala narozením Krista a „Mohamedan era" (období po Mohamedovi) začala útěkem Mohameda z Mekky do Medíny. Odvození tohoto slova bylo velmi sporné.

Aerarium. Lat. V římském právu státní pokladna (*fiscus*).

Aes. Lat. Mince. V římském právu peníze (doslovně měď); obecně kovové peníze, včetně zlata.

Aes alienum. Cizí peníze (cizí kov). Pojem kontinentálního práva označující dluh. Doslovně přeloženo, peníze jiného. Kontinentální právo považovalo vypůjčené peníze za majetek jiné osoby, na rozdíl od *aes suum*, peněz vlastních.

Aesnecia. Ve starém anglickém právu „esnecy", oprávnění nebo privilegium prvorozeného.

Aesnecius. *Viz* Anecius; Aesnecia.

Aes suum. Vlastní peníze (vlastní kov). V římském právu dluh; peníze, které nám dluží jiní (*quod alii nobis debent*).

Aesthetic. Estetický. Týkající se toho, co je krásné nebo vkusné.

Aesthetic value. Estetická hodnota. Umělecké slovo pro něco k odlišení od jeho praktické hodnoty.

Aestimatio capitis. Lat. Cena za hlavu. V anglosaském právu ocenění nebo ohodnocení hlavy, cena nebo hodnota člověka. Cena, kterou je třeba zaplatit za ukončení života lidské bytosti. Podle práv Athelstana (anglosaských královských práv) byl život každého člověka samotného krále nevyjímaje, oceněn na určitou cenu, která se nazývala *were* nebo *aestimatio capitis*.

Aestimatio praeteriti delicti ex postremo facto nunquam crescit. Závažnost předchozího deliktu nikdy nevzrůstá na základě následujícího skutku.

Aetas. Lat. V kontinentálním právu věk.

Aetas infantiae (psáno také **infantili**) **proxima.** Věk blízký infantilitě nebo následující za infantilitou; první polovina období dětství (*pueritia*), v rozsahu od sedmi let do deseti a půl. 4 Bl. Comm. 22. *Viz* Age.

Aetas legitima. Zákonný věk. *Viz* Legal Age; Majority.

Aetas perfecta. Dovršený věk; plný věk.

Aetas prima. První věk (první věkové období); infantilita (*infantia*).

Aetas pubertati proxima. Věk blízký pubertě nebo následující za pubertou; druhá polovina dětství *(pueritia)* v rozsahu od deseti a půl let do čtrnácti, v níž může nebo nemusí existovat trestní odpovědnost podle fyzické způsobilosti nebo nezpůsobilosti. 4 Bl. Comm. 22. *Viz* Age.

Aetate probanda. Writ (nyní zastaralý), který zjišťoval, zda králův pachtýř (tenant, *viz tam*) na základě stavu rytířského dosáhl plnoletosti k tomu, aby mu mohly být předány pozemky. Tento writ byl adresován lennímu pánu v hrabství, jemuž majetek připadl (escheater).

Aetheling. V anglosaském právu šlechtic; obecně královský princ.

A.F.D.C. Aid to Families with Dependent Children. Pomoc rodinám s nezaopatřenými dětmi.

Affair. Fr. Soudní spor.

Affairs. Věci, záležitosti. Široký pojem, zahrnující do svého rozsahu a znamenající cokoli, co může člověk dělat. Walker v. United States, C.C.A. Mo., 93 F.2d 383, 391. Účast osoby na obchodě nebo na majetku; obchod, podnik. To, co je nebo bude děláno. Obecná jednání prováděná zaměstnavatelem. Gocs v. Thomas E.Coale Coal Co., 142 Pa. Super. 479, 16 A.2d 720, 723. *Viz také* Statement of affairs.

Affect. Působit ve vztahu k; ovlivnit; změnit; rozšířit nebo zkrátit; často užíváno ve smyslu škodlivě působící na osoby a věci. Zachvátit nebo napadnout (např. nemoc); působit nebo mít účinky na něco nebo důsledky pro něco; zapůsobit nebo ovlivnit (názor nebo city); dotknout se.

Affecting commerce. Ovlivňující obchod. Jakákoli činnost, která se dotýká živnosti nebo zaměstnání, příznivě nebo tíživě; obecně užíváno v souvislosti se Zákonem o pracovních vztazích (Labor Management Relations Act) pokud jde pracovní spor, který zatěžuje obchod. U.S. v. Ricciardi, C.A.N.Y., 357 F.2d 91, 95.

Pojem „affecting commerce" znamená působící na obchod, nebo zatěžující obchod nebo bránící obchodu nebo jeho volnému průběhu, nebo to, co vedlo nebo směřuje k pracovnímu sporu, který zatěžuje obchod nebo mu klade překážky nebo brání volnému průběhu obchodu. National Labor Relations Act (Národní zákon o pracovních vztazích), 2(7); 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 152.

Pojem „industry affecting commerce" (zaměstnání ovlivňující obchod) znamená jakékoli zaměstnání nebo činnost v obchodě, nebo v rámci nichž by pracovní spor zatížil nebo bránil obchodu nebo směřoval k zatížení nebo vytvoření překážek obchodu nebo volného průběhu obchodu. Labor Management Relations Act (Zákon o pracovních vztazích), 501(1); 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 142.

Affection. Ovlivnění, dotčení. Převedení, zastavení věci nebo její zatížení hypotékou k zajištění platby peněžní částky, nebo zajištění výkonu nějaké jiné povinnosti nebo služby. V lékařském smyslu postižení, onemocnění.

Affectio tua nomen imponit operi tuo. Tvá povaha (nebo motiv, úmysl) dává jméno (nebo charakter) tvé práci nebo tvým činům.

Affectus. Povaha; úmysl, citové rozpoložení nebo hnutí mysli. Jednou z příčin protestu proti porotci je *propter affectum*, na základě podezření z podjatosti (*bias*) nebo přízně. 3 Bl. Comm. 363.

Affectus punitur licet non sequatur effectus. Úmysl je třeba potrestat, i když nenásleduje zamýšlený výsledek.

Affeer. Odhadnout, likvidovat, ohodnotit, stanovit částkou.

Affeerors. V common law osoby, které v soudech konaných každoročně na panství pod přísahou vyřizovaly a zmírňovaly pokuty ukládané těm, kdo spáchali delikty, které bylo možno projednávat ve smírčím řízení nebo pro které nebyl v zákoně výslovně stanoven trest. Tyto osoby byly jmenovány i k tomu, aby zmírňovaly pokuty apod. v rámci baronských soudů.

Affermer. Franc. zák. Pronajmout, najmout. Rovněž ujistit, stanovit nebo potvrdit.

Affiance. Zajistit formálním slibem. Dohoda, na základě které muž a žena slibují, že spolu uzavřou manželství.

Affiant. Osoba, která vydává a podepisuje affidavit (přísežné prohlášení, *viz tam*). V tomto smyslu je toto slovo promiscue užíváno se slovem „deponent". Posléze uvedený výraz by však měl být vyhrazen označení toho, kdo provádí úschovu (deposition).

Affidare. Přísahat. V common law přísahat věrnost někomu; slíbit věrnost přísahou nebo přísahat věrnost lennímu pánovi. Používáno na vzájemné vztahy mezi lenním pánem a nájemcem pozemku (tenantem). 1 Bl. Comm. 367. Význam stejného druhu má affidavit.

Affidari. Nastoupit a být zapsán jako voják na základě přísahy věrnosti.

Affidatio. V common law přísaha věrnosti svému lennímu pánovi, pod jehož ochranu Kvazi vazal dobrovolně vstoupil.

Affidatio dominorum. Přísaha lordů v parlamentě.

Affidatus. V common law ten, kdo nebyl vazalem, ale kdo se z důvodu ochrany sám spojil s někým mocnějším.

Affidavit. Přísežné prohlášení. Písemné nebo tištěné prohlášení nebo konstatování skutečností, učiněné dobrovolně a stvrzené přísahou nebo osvědčením strany, která je činí, sepsané před osobou mající oprávnění vzít pod takovou přísahu nebo vyřídit takové osvědčení. State v. Knight, 219 Kan. 863, 549 P.2d 1397, 1401. *Viz také* Certification; Jurat; Verification.

Affidavit of defense. Přísežné prohlášení o obhajobě. Přísežné prohlášení konstatující, že odpůrce předkládá dobrou obhajobu na podání žalobce týkající se podstaty případu; např. affidavit podaný s návrhem na rozsudek ve zkráceném řízení (summary judgment). Fed. R. Civil P. (Federální pravidla pro civilní řízení) 56(e).

Affidavit of inquiry. Přísežné prohlášení o šetření. Na základě soudního pravidla v některých státech USA může být provedeno náhradní doručení ve vztahu k nepřítomným odpůrcům, pokud vyplývá z přísežného prohlášení právního zástupce žalobce nebo jiné osoby se znalostí věci, že doručení odpůrci není, a to po pečlivém šetření, v daném státě USA možné.

Affidavit of merits. Přísežné prohlášení o podstatě případu. Prohlášení uvádějící, že odpůrce předkládá meritorní obhajobu (materiální a nikoli technického rázu) a konstatující příslušná fakta. *Viz* Affidavit of defense.

Affidavit of notice. Přísežné prohlášení o oznámení. Přísežné prohlášení, že affiant (*viz tam*) řádně oznámil ostatním procesním stranám konání procesu.

Affidavit of service. Přísežné prohlášení o doručení. Přísežné prohlášení za účelem osvědčení doručení writu, oznámení, soudní obsílky, nebo jiného dokumentu nebo postupu. U federálních soudů USA platí, že pokud je doručení prováděno jinou osobou než šerifem (United States Marshall, *viz tam*) nebo jeho zástupcem, je třeba, aby o tom tato osoba učinila přísežné prohlášení. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla pro civilní řízení) 4(g).

Affidavit to hold to bail. Přísežné prohlášení požadované v mnoha případech předtím, než je možno vzít do vazby odpůrce v civilní věci. Takové přísežné prohlášení musí obsahovat konstatování zadluženosti odpůrce vůči žalobci, jasně a určitě vyjádřené, a to někým, kdo je s věcí seznámen, a musí prokázat jasný žalobní důvod.

Affilare. Lat. Zapsat do záznamu; zařadit. *Affiletur*, nechť je zařazen. *De recordo affilatum*, zapsáno do záznamu.

Affile. Zařadit. Pojem používaný ve staré soudní praxi, znamenající zařadit do evidence. V moderním jazyce je používán výraz „*file*".

Affiliate. Připojit. Znamená stav připojení; být v úzkém spojení, spojen, přidružen nebo připojen jako člen nebo pobočka.

Affiliate company. Sesterská společnost. Společnost efektivně kontrolovaná jinou společností. Pobočka (branch), oddělení (division) nebo dceřiná společnost (subsidiary). Podle Investment Company Act (Zákona o investičních společnostech), 15 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 80a—2, je to společnost, v níž existuje vlastnictví (přímé nebo nepřímé) k 5 nebo více procentům akcií, opravňujících k hlasování na valné hromadě.

Společnosti (corporations), které jsou rodičovské (parent) a dceřiné (subsidiary), jsou charakterizovány identitou vlastnictví kmenových akcií. Northeastern Consol. Co. C. v. U. S., C. A. Ill., 406 F.2d 76, 79. *Viz také* Holding company.

Affiliation. Spojení, přidružení. Úkon nebo stav spojení, připojení nebo přidružení k jiné osobě, orgánu nebo organizaci. Znamená méně než členství v nějaké organizaci, ale více než náklonnost a podstatné je pracovní spojení za účelem realizace zakázaného programu zakázané organizace, na rozdíl od pouhé spolupráce se zakázanou organizací v oblasti oprávněné činnosti. Bridges v. Wixon, Cal., 326 U.S. 135, 65 S. Ct. 1443, 1447, 89 L. Ed. 2103. Zahrnuje element spolehlivosti (dependability), o kterou se může organizace opřít, a která, i když není ekvivalentní členské povinnosti, je založena na pravidlech vzájemných vztahů, které nemohou být náhle skončeny, aniž je alespoň uveden rozumný důvod pro obvinění z porušení dobré víry. U. S. ex rel. Kettunen v. Reimer, C.C.A.N.Y., 79 F.2d 315, 317. *Viz také* Association.

Úkon označení nebo určení otcovství dítěte, narozeného mimo manželství, a závazek na ně přispívat. *Viz* Paternity suit *or* action.

Affines. Příbuzenství, švagrovství, pomezní vztah. V kontinentálním právu spojení na základě sňatku, ať již osob samotných nebo jejich příbuzných. Sousedé, kteří vlastní nebo mají v držení přilehlé pozemky. Z tohoto slova je odvozena afinita (affinity), označující vztah na základě sňatku. Singulár (číslo jednotné, *affinis*) se používá v několika souvisejících významech — hranice mezi pozemky; účastník nebo podílník, *affinis culpae* (pomocník nebo ten, kdo ví o trestném činu).

Affinitas. Lat. Příbuzenství, švagrovství. V kontinentálním právu afinita; vztah na základě sňatku.

Affinitas affinitatis. Vzdálené příbuzenství. Vzdálený vztah na základě sňatku. Spojení mezi stranami, které vyplývá ze sňatku a není ani pokrevním příbuzenstvím ani afinitou. Tento pojem označuje vztah mezi příbuznými obou osob, které jsou spolu v manželství, jako např. mezi bratrem manžela a sestrou manželky.

Affinity. Příbuznost, spřízněnost, afinita. Úzké spojení; vztah; duchovní vztah nebo přitažlivost existující mezi určitými osobami. State ex inf. Norma v. Ellis, 325 Mo. 154, 28 S.W.2d 363, 367. Vztah, který má jeden manžel z důvodu sňatku k pokrevním příbuzným druhého manžela. State v. Hooper, 140 Kan. 481, 37 P.2d 52.

Spojení, které existuje v důsledku sňatku mezi každým z manželů a příbuznými druhého manžela. Kest v. Lewis, 169 Ohio St. 317, 159 N.E.2d 449, 450.

Stupně příbuzenství na základě afinity se počítají stejně jako stupně příbuzenství na základě pokrevních svazků. Doktrína afinity se vytvořila z kanonické maximy, že sňatek je spojením manžela a manželky. Manžel má na základě afinity stejný vztah k pokrevním příbuzným své manželky, jako má k nim ona na základě pokrevního svazku, a naopak. State v. Hooper, 140 Kan. 481, 37 P.2d 52.

Afinita se rozlišuje do tří druhů: (1) *direct* (přímá), neboli taková, která existuje mezi manželem a pokrevními příbuznými manželky, nebo mezi manželkou a pokrevními příbuznými manžela; (2) *secondary* (sekundární), neboli taková, která existuje mezi manželem a příbuznými jeho manželky v důsledku sňatku; (3) *collateral* (kolaterální, vedlejší), neboli taková, která existuje mezi manželem a příbuznými příbuzných jeho manželky.

V širším smyslu, pokrevní příbuzenství (consanguinity nebo kindred).

Quasi affinity. Kvaziafinita, jakoby příbuzenství. V kontinentálním právu afinita, která existuje mezi dvěma osobami, z nichž jedna byla zasnoubena s příbuzným osoby druhé, ale nikdy neuzavřely sňatek.

Affirm. Potvrdit. Schválit, potvrdit (uphold), stvrdit, stanovit, ujistit. Učinit potvrzení; učinit slavnostní a formální prohlášení nebo potvrzení, že přísežné prohlášení je pravdivé, že svědek bude mluvit pravdu, atd., přičemž toto je v určitých případech nahrazováno přísahou. Rovněž podat svědectví ohledně tvrzení. *Viz* Affidavit; Jurat; Verification.

Judgment. Rozsudek. V praxi odvolacích soudů výraz „to *affirm* a judgment, decree, or order" (potvrdit rozsudek, vyhlášku nebo nařízení) znamená prohlásit, že jsou platné a že musejí platit tak, jak byly instancí nižšího stupně vydány; ratifikovat je a znovu je potvrdit; schválit jejich správnost a potvrdit jejich účinnost. Pokud odvolací soud vrací věc nižší instanci (*remand*), pošle je zpět nižšímu soudu s instrukcemi k opravě nesprávností uvedených v názoru odvolacího soudu. Pokud odvolací soud zruší (*reverse*) rozhodnutí nižšího soudu, změní se výsledek, kterého bylo v nižší instanci dosaženo.

Pleading. Proces. Tvrdit nebo prokazovat skutkovou věc; uvádět ji afirmativně. Protiklad k popřít (deny) nebo namítat proti něčemu (traverse).

Affirmance. Potvrzení. Potvrzení nebo schválení (ratification) původního zákona nebo rozsudku. Potvrzení a schválení rozsudku, nařízení nebo vyhlášky nižšího soudu odvolacím soudem, které mu byly předloženy k přezkoumání. *Viz* Affirm.

Schválení (ratification) nebo potvrzení (confirmation) zrušitelné smlouvy nebo úkonu stranou, která má být takovou smlouvou nebo úkonem vázána. Precizně vyjádřeno, tento pojem (affirmance) je nutno odlišovat od *ratification* (dodatečného schválení, ratifikace), což je z hlediska strany, která schválení uděluje, uznání platnosti nebo závaznosti nějakého úkonu, učiněného jinou osobou; a od *confirmation* (potvrzení), které by se mělo používat spíše na případy, kde bylo vykonáno pochybné oprávnění jinou osobou ve prospěch osoby, která schválení uděluje; tyto rozdílnosti však nejsou obecně dodržovány.

Affirmance day general. Obecný potvrzovací den. U anglického court of exchequer (soudu pro záležitosti státní pokladny), den stanovený soudci rozhodujícími civilní spory a barony státní pokladny, který se má konat několik dní po započetí běhu každé lhůty pro obecné potvrzení nebo zrušení rozsudků.

Affirmant. Potvrzující osoba. Osoba, která svědčí na základě potvrzení nebo potvrzuje namísto složení přísahy. Používáno v přísežných prohlášeních a úschovách, které jsou *affirmed* (potvrzovány) namísto přísahy tam, kde je slovo „deponent". *Viz také* Affirmation; Jurat; Verification.

Affirmanti, non neganti incumbit probatio. Břemeno důkazu nese ten, kdo něco tvrdí, a ne ten, kdo něco popírá.

Affirmantis est probare. Dokazuje ten, kdo něco tvrdí.

Affirmation. Potvrzení, slavnostní nebo formální prohlášení nebo ujištění, že přísežné prohlášení je pravdivé, že svědek bude mluvit pravdu. atd.; takové prohlášení je v určitých případech nahrazováno přísahou. Slavnostní náboženské ujištění, které má charakter přísahy. *Viz také* Confirmation; Jurat; Oath; Verification.

Affirmation of fact. Potvrzení skutečnosti. Prohlášení týkající se předmětu transakce, které by jinak mohlo být pouze vyjádřením názoru, které však je potvrzeno jako existující skutečnost, mající pro danou transakci podstatný význam a druhou stranu rozumně vede k tomu, aby ji posoudila a spolehla se na ni jakožto na skutečnost.

Affirmatio unius exclusio est alterius. Potvrzení jedné věci je vyloučením věci jiné.

Affirmative. Afirmativní, kladný, souhlasný. Takový, který něco pozitivně prohlašuje; takový, který prokazuje, že skutečnost je pravdivá; takový, který něco vytváří; protiklad k negative (negativní, záporný, nesouhlasný).

Pokud jde o *affirmative* Plea; Proof; Warranty, viz tato hesla.

Affirmative action programs. Programy pozitivní akce. Zaměstnanecké programy, požadované federálními zákony a nařízeními USA, určené k nápravě diskriminačních praktik spočívajících v najímání členů menšinové skupiny; tzn. pozitivní kroky, zaměřené na vyloučení existující diskriminace a jejího pokračování, nápravu přetrvávajících účinků dřívější diskriminace a na vytvoření systémů a postupů k zabránění budoucí diskriminaci; obecně založené na procentech obyvatelstva tvořícího menšinové skupiny v určité oblasti. V úvahu jsou brány takové faktory, jako je rasa, barva pleti, pohlaví, náboženské vyznání a věk. National Labor Relations Board v. Fansteel Metallurgical Corporation, 306 U.S. 240, 59 S. Ct. 490, 497, 83 L. Ed. 627; National Labor Relation Board v. Leviton Mfg. Co., C.C.A. 2, 111 F.2d 619, 621.

Affirmative charge. Afirmativní poučení soudce porotcům. Obecně „affirmative charge" je instrukce nebo poučení porotě o tom, že bez ohledu na to, jaké jsou důkazy, obžalovaný nemůže být odsouzen na základě toho bodu obžaloby, kterého se poučení týká.

Affirmative defense. Afirmativní obrana, námitka. Při procesu věc tvrzená odpůrcem, která, za předpokladu, že žaloba je pravdivá, vytváří vůči ní obranu. Odpověď na žalobcův tvrzený nárok, která napadá žalobcovo zákonné (*legal*) právo podat žalobu, na rozdíl od napadání pravdivosti nároku. Podle Fed. Rules of Civil Procedure (Federálních pravidel pro civilní řízení) a rovněž podle většiny Pravidel jednotlivých států USA musejí být veškeré afirmativní námitky vznášeny v procesní odpovědi (responsive pleading, answer); takovými námitkami jsou accord and satisfaction (kumulativní novace, narovnání), převzetí rizika, contributory negligence (spoluzavinění z nedbalosti), vydírání násilím (duress), promlčení, estoppel, aj. *Viz* Fed. R. Civil P. 8(c).

Afirmativní námitky v trestních věcech zahrnují duševní chorobu, intoxikaci, sebeobranu, bezděčnou činnost (automatism), donucení, alibi a vydírání násilím (duress). *Viz např.* Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník) 3.01 (justification, tj. ospravedlnění jako afirmativní námitka).

Affirmative easement. Afirmativní věcné břemeno. Věcné břemeno, které dává vlastníkovi panující nemovitosti oprávnění užívat služebnou nemovitost nebo na ní provádět nějakou činnost, která by jinak byla protiprávní. Clements v. Taylor, Tex. Civ. App., 184 S.W.2d 485, 487.

Affirmative pregnant. Afirmativně těhotná. V procesu podle common law afirmativní tvrzení, které zahrnuje určité negativní tvrzení ve prospěch protistrany.

Affirmative proof. Afirmativní důkaz. Takové prokazování pravdivosti tvrzených skutečností, které směřuje k tomu, aby byly prokázány, bez ohledu na charakter nabízeného důkazu.

Affirmative relief. Afirmativní právní pomoc, ochrana. Právní pomoc, dávka nebo náhrada, která může být oprávněně udělena odpůrci. Právní ochrana, pro kterou může odpůrce zachovat žalobu nezávisle na tvrzeném nároku žalobce a na základě níž se může domáhat náhrady, i když se žalobce zřekl svého žalobního důvodu nebo jej neprokázal. Druhem afirmativní právní pomoci, kterou lze poskytnout žalobci, je reálné splnění (specific performance, *viz tam*).

Affirmative statute. Afirmativní zákon. Zákon formulovaný afirmativně nebo kogentně. Takový zákon, který nařizuje provedení nějakého úkonu nebo stanoví, co má být učiněno; negativním zákonem je takový zákon, který zakazuje, aby věc byla provedena nebo stanoví, co nemá být učiněno.

Affirmative warranty. *Viz* Warranty.

Affix. Připojit. Jakýmkoli způsobem upevnit, připevnit; fyzicky spojit. Připojit, napsat nebo natisknout něco k něčemu, jako např. podpis, pečeť nebo obchodní známku. Přidat nebo připojit trvale, jako např. v případě příslušenství připojeného k nemovitosti. Věc je považována za „affixed" (připojenou) k pozemku, pokud je s ním spojena kořeny, např. v případě stromů, vinic nebo keřů; nebo je do něj zabudována nebo zapuštěna, jako např. zdi; nebo na něm trvale spočívá, jako např. v případě budov; nebo je trvale připojena k tomu, co je v důsledku toho trvalé, např. pomocí cementu, sádry, hřebíků, matic nebo šroubů. *Viz* Fixture.

Affixing. Pevně připojený.

Affixus. V kontinentálním právu připojen nebo pevně spojen s něčím.

Affliction. Nemoc, utrpení. Duševní nebo tělesné obtíže; to, co způsobuje trvající muka nebo utrpení.

Afforare. Stanovit cenu nebo hodnotu věci.

Afforatus. Oceněný nebo ohodnocený, jako např. věci prodejné na trhu.

Afforce. Přidat k něčemu; zvýšit; posílit; přidat něčemu na síle.

Afforce the assize. Posílit porotu. Ve staré anglické soudní praxi metoda zajištění výroku tam, kde se porota rozcházela v názoru, buď tím, že porotci byli ponecháni bez jídla a pití nebo, v dřívějších dobách, tím, že byli přidáni k porotě další porotci až do určitého počtu, dokud se jich nenašlo dvanáct, kteří byli jednomyslní.

Afforciamentum. Ve starém anglickém právu pevnost nebo tvrz nebo jiné opevnění. Svolání soudu při slavnostní nebo mimořádné příležitosti.

Afforest. Zalesnit. Přeměnit pozemek v les v právním smyslu slova.

Afforestation. Zalesnění. Přeměna části země v les nebo zalesněný kraj nebo podřízení této části lesnímu právu (forest law, *viz tam*).

Affouage. Právo na příděl dříví z obecního lesa. Ve francouzském právu právo obyvatel obce nebo její části vzít si z lesa dříví, které je nezbytné pro jejich potřebu.

Affranchir. Práv. franc. Osvobodit.

Affranchise. Osvobodit; zprostit.

Affray. Rvačka (na veřejnosti). Veřejný trestný čin podle common law; je to vzájemný souboj dvou nebo více osob na veřejném místě budící u lidí postrach. Matter of Drakeford, 32 N. C. App. 113, 230 S.E.2d 779, 782. Odlišuje se od rvačky (riot) nebo souboje (duel) tím, že není předem promyšlený. Payne v. State, Ala. Cr. App., 391 So.2d 140. *Viz také* Disorderly conduct; Duel; Fight; Riot.

Affrectamentum. Nájem lodi (affreightment); smlouva o nájmu lodi.

Affreightment. Nájem lodi. Smlouva o nájmu lodi (contract of affreightment) je smlouvou s vlastníkem lodi, který pronajímá svou loď nebo její část pro přepravu zboží. The Fred Smartley, Jr., C.C.A. Va., 100 F.2d 971, 973. Taková smlouva má obecně formu buď charter-party (smlouvy o provozu lodi) nebo konosamentu.

Affretement. Fr. Nájem lodi. Ve francouzském právu nájem lodi; affreightment (*viz tam*). Nazýván rovněž *nolissement.*

Affri. Ve starém anglickém právu tažný dobytek, voli nebo tažní koně. *Affri* nebo *affri carucae*, tažný dobytek.

Affront. Veřejná urážka. Inzultace nebo urážka, pohana; násilné napadení (assault), drzost.

A fine force. Z čisté nezbytnosti.

A.F.L. American Federation of Labor. Americká federace práce. Splynula s CIO (Congress of Industrial Organizations, Kongresem průmyslových organizací) v r. 1955.

A force. Z nezbytnosti.

A force et armis. Násilím a se zbraněmi.

Aforementioned. *Viz* Aforesaid.

Aforesaid. Výše uvedený. Uvedený dříve nebo již uvedený, zmíněný nebo přednesený; předem uvedený. Předcházející; protiklad k následující.

Aforethought. Předem uvážený, úkladný. V trestním právu učiněný s rozmyslem; plánovaný; předem promyšlený (premeditated); záměrný. Při použití v definici vraždy v prvním stupni znamená promyšlený předem a po jakoukoli dobu, ať byla jakkoli krátká, předtím, než byl skutek vykonán, je to synonymum s premeditation. *Viz* Malice aforethought; Premeditation.

A forfait et sans garantie. Dosl. paušálně a bez záruky. Ve francouzském právu formulace používaná při indosaci obchodního cenného papíru, která je ekvivalentní formulaci „without recourse" (bez postihu).

A fortiori. Tím spíše, tím více. Se silnějším důvodem; mnohem více. Pojem užívaný v logice k označení argumentu v tom smyslu, že s ohledem na to, že existuje jedna tvrzená skutečnost, potom jiná skutečnost, která je v ní zahrnuta nebo je s ní analogická, a která je méně nepravděpodobná, neobvyklá nebo překvapující, musí také existovat.

After. Po, poté. Později, následující, podřízený, nižší z hlediska časového nebo z hlediska priority nebo preference. Časově následující za něčím. Cheney v. National Surety Corporation, 256 A.D. 1041, 10 N.Y.S.2d 706. V té době a poté. New York Trust Co. v. Portland Ry. Co., 197 A.D. 422, 189 N.Y.S. 346, 348.

After-acquired. Nabytý po určitém datu nebo události, dodatečně nabytý. Tak např. rozsudek je zástavním titulem k nemovitosti „nabyté poté" (dodatečně nabyté, „after-acquired realty"), tzn. k pozemku nabytému dlužníkem po registraci rozsudku (entry of the judgment, *viz tam*).

After acquired property. Dodatečně nabytý majetek. Majetek dlužníka, který byl nabyt poté, co se stane perfektní zajišťovací transakce pokrývající majetek, ke kterému již existuje vlastnictví. Majetek nabytý po dni uvedeném v dohodě se obvykle stává dodatečným zajištěním k zaplacení dluhu, jestliže je ustanovení o after—acquired property součástí smlouvy. Viz UCC (Jednotný obchodní zákoník) 9—204, a heslo After acquired property clause (Doložka o dodatečně nabytém majetku), níže. Může se rovněž vztahovat k majetku nabytému zůstavitelem po sepsání poslední vůle.

V právní úpravě konkursu zahrnuje konkursní podstata s určitými výjimkami jakýkoli nárok k majetku, který podstata nabývá po zahájení případu. Bankruptcy Code (Zákoník o konkursu) 541 (a).

After acquired property clause. Doložka o dodatečně nabytém majetku. Doložka v hypotéce stanovící, že jakýkoli majetek nabytý vypůjčitelem po datu půjčky a hypotéky se automaticky stane dodatečným zajištěním půjčky.

After acquired title. Dodatečně nabytý právní titul. Doktrína, podle níž právní titul nabytý osobu, která se dříve pokusila převést právní titul k nemovitosti, kterou ve skutečnosti nevlastnila, automaticky nabývá právní moci ve prospěch osob, na které byl (domněle, pozn. překl.) dříve převeden. Morris v. Futischa, 194 Okl. 224, 148 P.2d 986, 987. Tato doktrína stanoví, že i když je prodej majetku jiné osoby neplatný, kupující má nárok na prospěch z jakéhokoli právního titulu, kterého dodatečně nabyde prodávající. Acree v. Shell Oil Co., D. C. La., 548 F. Supp. 1150, 1156. Viz Estoppel (Estoppel by deed).

After born child. Dosl. poté narozené dítě. Týká se dítěte narozeného po sepsání poslední vůle nebo dítěte narozeného po době, v níž je uzavřeno darování určité skupině osob (class gift, *viz tam*). Obecně platí, že narození dítěte poté, co otec sepsal svou poslední vůli, tuto vůli nerevokuje. *Viz* En ventre sa mere; Heirs; Posthumous child.

After born heirs. Poté narozený dědic. Osoba mající nárok na majetek, narozená po smrti intestátního předka. *Viz* Decsent; Heirs.

After discovered. Dodatečně objevený. Objevený nebo oznámený po určitém datu nebo události.

After-discovered evidence. *Viz* Evidence.

After-market. Dosl. trh poté. Pojem popisující trh pro akcie poté, co byly počátečně prodány emitentem prostřednictvím upisovatelů akcií.

Afternoon. Odpoledne. Může znamenat celou dobu od oběda do půlnoci (např. U.C.C. — Jednotný obchodní zákoník 4—104(1)(b)), nebo může znamenat dřívější část této doby na rozdíl od večera, nebo může znamenat část dne mezi polednem a večerem.

After sight. Po vidění. Tento pojem, tak jak je užíván na směnce splatné určitý počet dní after sight (po vidění), znamená po právním vidění; tzn. po legálním předložení směnky k aceptaci. Pouhá skutečnost, že směnku osoba viděla nebo věděla o její existenci, netvoří právní „vidění".

After the fact. Po činu. Následující po události, od níž se počítá čas, např. accessory after fact (účastník po dokonaném činu) je ten, kdo poskytne útočiště, ukryje nebo napomáhá při skrývání hlavního pachatele poté, co byl spáchán závažný trestný čin.

Afterthought. Dodatečný nápad, dodatečná myšlenka. Myšlenka vytvořená dodatečně a s rozmyslem po určité události.

Afterward, afterwards. Poté. Následující v čase; synonymum s „thereafter".

Against. Proti, oproti; opačně. In re Dean's Estate, 350 Mo. 494, 166 S.W.2d 529, 533. Znamená neshodu nebo spor; oproti; bez souhlasu; ve sporu s. Někdy znamená „upon" (na), což je téměř, pokud ne zcela, synonymické se slovem „on". Nothern Pac. Ry. Co. v. Gas Development Co., 103 Mont. 214, 62 P.2d 204, 205.

Against interest. Proti zájmu. Obecně používáno k popisu situace, kdy někdo učiní prohlášení nebo něco uzná, přičemž obsah takového prohlášení nebo uznání je v rozporu s postavením, nárokem nebo právním titulem této osoby; např. výjimkou z pravidla o svědectví z druhé ruky (hearsay rule) je prohlášení někoho proti jeho vlastnímu peněžitému nebo majetkovému zájmu v době, kdy bylo učiněno. Fed.Evid.Rule (Federální pravidlo pro dokazování) 804. Viz také Admission; Declaration (Declaration against interest).

Against public interest. Proti veřejnému zájmu. Dohoda nebo úkon, který je nebo byl prohlášen za úkon nebo dohodu, které jsou v rozporu s obecným dobrem nebo veřejným blahem; taková dohoda nebo úkon, které může soudce sám prohlásit za neplatné. *Viz* Public interest.

Against the evidence. *Viz* Against the weight of the evidence.

Against the form of the statute. Proti formě zákona. Technická formulace, která musí být použita při sestavení obžaloby pro porušení zákona, který zakazuje skutek, pro který je žalováno. Latinská forma je *contra formam statuti, viz tam.*

Against the law. Protiprávní, protizákonný. Rozhodnutí je „against the law" pro účely návrhu na nové řízení tam, kde je nedostatečný důkaz z hlediska právního a bez rozporu ve vztahu k jakémukoli materiálnímu bodu. In re Marriage of Beilock, 81 C.A.3d 713, 146 Cal. Rptr. 675, 684. Takové rozhodnutí existuje tehdy, pokud lze nalézt opomenutí z hlediska materiální věci, nebo tam, kde zjištění si vzájemně odporují, nebo tam, kde je důkaz nedostatečný z hlediska právního a bez rozporu ve vztahu k jakémukoli materiálnímu bodu. Schmeltzer v Gregory, 266 C.A.2d 420, 72 Cal. Rptr. 194, 196.

Against the peace. Proti míru. Technická formulace používaná při tvrzení o porušení míru.

Against the weight of the evidence. Proti váze důkazu. Odporující důkazu. Russell v. Pilger, 113 Vt. 537, 37 A.2d 403, 411. Zjištění je „against the manifest weight of the evidence" (proti zjevné váze důkazu), pokud je jasně zřejmý protikladný závěr. Burke v. Board of Review, 2 Dist., 132 Ill. App.3d 1094, 87 Ill. Dec. 823, 447 N.E.2d 1351, 1356. Aby byl za takový považován rozsudek, musí být zjevné, že závěry protikladné k těm, jichž bylo dosaženo porotcem zjišťujícím skutkový stav, jsou jasně zřejmé. Wood v. Illinois Liquor Control Commission, 55 Ill. App.3d 228, 13 Ill. Dec. 443, 371 N.E.2d 138, 140. Pokud je výrok poroty proti váze důkazu, lze povolit nový proces podle Fed. R. Civ. P. (Federálních pravidel pro civilní řízení) 59(a). *Viz také* Directed verdict; Non obstante verdicto; Weight of evidence.

Against the will. Proti vůli. Technická formulace používaná při sestavení obžaloby pro spáchání loupeže, znásilnění a některých dalších trestných činů. *Viz také* Coercion; Duress; Force.

Agalma. Otisk nebo zobrazení něčeho na pečeti.

Agard. Práv. franc. Přisouzení, výrok. *Nul fait agard*, rozhodnutí nebylo učiněno.

Agarder. Práv. franc. Rozhodnout, přisoudit nebo určit; vynést rozsudek nebo odsoudit.

Age. Věk, léta, doba. Časové období, během něhož osoba žila. Doba, v níž osoba dosáhne plných osobních práv a způsobilosti. V právu tento pojem znamená takové období v životě osob obou pohlaví, která jim umožňují provádět určité úkony, jejichž provádění předtím, než dospěly do takových období, měly zakázány. *Viz např.* Age of consent; Age of majority; Legal age; Majority.

Tak, jak je tento pojem užíván v některých zákonech, zahrnuje nezpůsobilost a per definitionem byl aplikován na všechny nezletilé osoby, které nedosáhly určitého věku, a na jiné osoby, které byly nezpůsobilé z důvodu vysokého věku. Hampton v. Ewert, C.C.A. Okl., 22 F.2s 81, 87.

Age discrimination act. Zákon o diskriminaci z důvodu věku. Federální zákon zakazující nerovné a diskriminační zacházení v zaměstnání na základě věku. Zákon obecně zahrnuje jednotlivce alespoň 40ti leté. Age Discrimination in Employment Act (Zákon o diskriminaci v zaměstnání z důvodu věku) z r. 1967 ve znění změn a doplňků. 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 621 a násl.

Aged person. Stará osoba. Osoba, která je v pokročilém věku; týká se věku chronologického, nikoli duševního.

Agency. Zastoupení, jednatelství; správní orgán, agentura. Vztah mezi dvěma osobami na základě smlouvy nebo jinak, kde jedna osoba („agent", zástupce) může jednat na účet druhé osoby („principal", zmocnitel, principál) a zavazovat principála slovy a činy. Vztah, v němž jedna osoba jedná za jiného nebo ho zastupuje na základě jeho plné moci, a to buď jako vztah principála a zástupce, nebo vztah šéfa (dosl. pána, „master") a personálu (dosl. sluhy, „servant"), nebo vztah zaměstnavatele nebo vlastníka a nezávislého kontrahenta („independent contractor"). Gorton v. Doty, 57 Idaho 792, 69 P.2d 136, 139. Rovněž označuje místo, v němž zástupce vykonává činnost za společnost nebo jednotlivce (tj. agency ve smyslu jednatelství, pozn. překl.). Johnson Freight Lines v. Davis, 170 Tenn. 177, 93 S.W.2d 637, 639. Vztah vytvořený výslovnou nebo mlčky učiněnou smlouvou nebo na základě zákona, kde jedna strana přenáší provedení nějaké činnosti, která je v souladu se zákonem, s více či méně diskrečním oprávněním na jiného, kdo se zavazuje věc provést a předložit jí vyúčtování. State ex rel. Cities Service Gas Co. v. Public Servise Commission, 337 Mo. 809, 85 S.W.2d 890, 894. Nebo vztah, kde jedna osoba svěřuje vyřízení nějaké věci, která má být provedena na její účet, jiné straně. Nebo tam, kde jedna strana je zmocněna provést určité úkony pro druhou stranu nebo úkony ve vztahu k oprávněním nebo majetku druhé strany.

Znamená však více, než mlčky udělené dovolení a zahrnuje žádost, instrukci nebo příkaz. Klee v. U.S., C.C.A. Wash., 53 F.2d 58, 61. Konsenzuální vztah existující mezi dvěma osobami, na základě něhož jedna podléhá řízení druhé. Tarver, Steele & Co. v. Pendleton Gin. Co., Tex. Civ. App., 25 S.W.2d 156, 159.

Agency (zastoupení) je fiduciárním (svěřeneckým) vztahem, který vyplývá z projevení souhlasu jedné osoby vůči druhé s tím, že druhá osoba bude jednat na účet první osoby a bude podléhat jejímu řízení a souhlasu druhé strany takto jednat. Restatement, Second, Agency (Druhý Restatement, Zastoupení) 1.

Viz také Agent; Authority.

Actual agency. Skutečné zastoupení. Existuje tam, kde je zástupce skutečně najat principálem.

Administrative agency. Viz Administrative agency.

Agency by estoppel. Zastoupení na základě estoppelu (*viz tam*). Zastoupení vznikající ze zákona a vytvořené prokázáním takových úkonů principála, které třetí osoby rozumně vedou k závěru, že zastoupení existuje. Vzniká tam, kde principál, v důsledku své nedbalosti spočívající v opomenutí kontrolovat záležitosti zástupce, umožní zástupci vykonávat oprávnění, která mu nebyla udělena, a tím opravňuje jiné osoby, aby věřily tomu, že zástupce má požadovanou plnou moc.

Deed of agency. Listina o zastoupení. Odvolatelný a dobrovolný trust (*viz tam*) pro zaplacení dluhů.

Del credere. Zastoupení del credere. Druh zastoupení, v němž je zástupci svěřeno zboží, dokumenty nebo cenné papíry a v němž je zástupci dáno široké oprávnění inkasovat od kupujícího a v některých případech bylo rozhodnuto, že zástupce odpovídá za solventnost kupujícího.

Exclusive agency. Výhradní zastoupení. Dohoda s vlastníkem, že po dobu trvání smlouvy neprodá majetek kupujícímu, zprostředkovanému jiným zástupcem, přičemž taková smlouva nebrání samotnému vlastníkovi v tom, aby prodal kupujícímu, kterého si obstará sám, zatímco smlouva poskytující makléři „výhradní prodej" (exclusive sale) je více než takovým výhradním zastoupením a je dohodou s vlastníkem, že vlastník neprodá majetek po dobu trvání smlouvy žádnému kupujícímu, kterého nezprostředkoval tento makléř. *Viz také* Exclusive agency.

Executive agency. Viz toto heslo.

General agency. Generální zastoupení. Takové zastoupení, které existuje tehdy, jestliže je delegováno oprávnění činit veškeré úkony spojené s určitým obchodem, podnikem nebo zaměstnáním. Zahrnuje oprávnění na straně zástupce jednat bez omezení nebo výhrady ve všech věcech týkajících se činnosti jeho principála.

Implied agency. Zastoupení mlčky sjednané. Zastoupení vytvořené úkonem stran a dovozené z prokázání jiných skutečností. Je to skutečné zastoupení, prokázané dovozením a dedukcí z jiných skutečností a třetí strana nemusí vůbec vědět o úkonech principála, ani se na ně spoléhat.

Takové zastoupení, ke kterému dochází tehdy, když zástupce a principál nemají žádné výslovné ujednání o tom, že je jmenován zástupce, avšak jejich chování svědčí o dohodě o zastoupení, a zjištění, zda jde o mlčky sjednané zastoupení, závisí na skutečnostech a okolnostech, za které odpovídá principál a ze kterých vyplývá, že principál zamýšlel zastoupení sjednat. Stram v. Miller, Mo. App., 663 S.W.2d 269, 174.

Intervening agency. Viz toho heslo.

Ostensible agency. Zdánlivé, předstírané zastoupení. Takové zastoupení, které existuje tam, kde principál záměrně nebo v důsledku zanedbání běžné péče vyvolá takovou situaci, že třetí osoba věří, že nějaká jiná osoba je jeho zástupcem, i když ji ve skutečnosti takto nepověřil. *Viz také* Agency by estoppel, výše.

Special agency. Zvláštní zastoupení. Takové zastoupení, v němž je zástupce oprávněn provést jednotlivou transakci nebo řadu transakcí a neznamená kontinuitu ve vykonávané činnosti.

Universal agency. Univerzální zastoupení. Takové zastoupení, v němž je zástupce oprávněn provést každou transakci, kterou lze zákonně delegovat z principála na zástupce.

Agency by operation of law. *Viz* Agency by estoppel pod heslem Agency, výše.

Agency coupled with an interest. Zastoupení spojené s majetkovým nárokem. Vztah známý právní úpravě zastoupení, kde zástupce má určitý majetkový nárok ve vztahu k majetku nebo předmětu, ohledně nichž vykonává svou činnost. Tento zvláštní druh vztahu zastoupení nekončí automaticky se smrtí principála.

Majetková zainteresovanost v pokračující existenci oprávnění nebo plné moci jednat s ohledem na obchodní činnost tam, kde je zajištěna smlouvou a založena na slibu protiplnění (consideration) zástupce ve vztahu k principálovi očekávajícímu výkon zmocnění jakožto prostředek úhrady resp. odměna, vytváří zastoupení spojené s majetkovým nárokem. Zástupce musí mít majetkový nárok nebo vlastnictví k věci, se kterou se má nakládat nebo která se má spravovat v rámci daného zmocnění.

Agency in fact. Faktické zastoupení. Vztah na základě zastoupení vytvořený smlouvou mezi principálem a zástupcem, na rozdíl od zastoupení na základě zákona; jako je např. agency by estoppel (*viz tam*).

Agency of the United States. Správní orgán Spojených států. Ministerstvo (department), oddělení, odbor (division) nebo správa (administration) v rámci federální vlády.

Agency relationship. Vztah na základě zastoupení. Zaměstnání za účelem zastupování při navazování právních vztahů mezi principálem a třetími osobami. *Viz* Agency; Agent.

Agency shop. Odborářská agentura. Odborářský zajišťovací prostředek, podle něhož je od každého nečlena odborové organizace požadováno k tomu, aby mohlo pokračovat jeho zaměstnání, zaplacení odborové unii částek rovnajících se částkám, které platí odborové unii její členové, a to buď v částce rovnající se odborářským členským příspěvkům a zápisnému, nebo v částce rovnající se pouze členským příspěvkům. Ficek v. International Broth. of Boilmakers, Iron Ship Builders, Blacksnith, Forgers and Helpers, Local No. 647, N.D., 219 N.W.2d 860, 862. *Viz také* Open shop.

Agenda. Pořad, program jednání, co je třeba udělat. Soupisy věcí, které mají být provedeny, jako např. body jednání nebo diskuse, které mají být předloženy na schůzi; program sestávající z takových bodů.

Agenesia. Impotencia generandi; sexuální impotence; neschopnost reprodukce, existující u obou pohlaví, ať již způsobená strukturními nebo jinými příčinami.

Agenfrida. V anglosaském právu skutečný pán nebo vlastník věci.

Agenhina. V anglosaském právu host v hostinci, který, pokud tam zůstal po tři noci, byl pak považován za člena rodiny.

Agens. Lat. Zástupce (agent, *viz tam*), jednatel nebo správce, vyřizující nějakou věc. Odlišuje se od dělníka (*factor*). Žalobce.

Agent. Zástupce. Osoba zmocněná jinou osobou (principálem) k tomu, aby za něj nebo místo něj jednala; osoba pověřená činností jiného. Humphries v. Going, D.C.N.C., 59 F.R.D. 583, 587. Osoba, která zastupuje a jedná za jiného na základě smlouvy o zastoupení nebo na základě vztahu zastoupení (agency, *viz tam*). Obchodní zástupce, jehož funkcí je navazovat závazkové vztahy mezi principálem a třetími osobami, měnit je, ovlivňovat je, přijímat z nich plnění nebo je ukončovat. Ten, kdo se zavazuje sjednat nějaký obchod nebo vyřídit nějakou záležitost pro jiného na základě plné moci, kterou mu udělil a na jeho účet a předložit za to vyúčtování. Ten, kdo jedná za jiného nebo namísto jiného za základě plné moci jím udělené; substitut, zástupce, jmenovaný principálem s oprávněním činit věci, které může činit principál. Ten, kdo nejen se zabývá věcmi, jak to činí např. pracovník personálu, ale i osobami, přičemž užívá svého vlastního uvážení, pokud jde o prostředky a často navazuje smluvní vztahy mezi svým principálem a třetími osobami.

Osoba oprávněná vyřizovat veškeré záležitosti principála nebo veškeré principálovy záležitosti určitého druhu, nebo veškeré obchody na určitém místě. Farm Bureau Mut. Ins. Co. v. Coffin, 136 Ind. App. 12, 186 N.E.2d 180, 182.

Viz také Agency; Bargaining agent; Corporate agent; Foreign agent; Forwarding agent; Innocent agent; Servant; Soliciting agent; Subagent; Transfer agent.

Apparent agent or ostensible agent. Zdánlivý nebo předstíraný zástupce. Takový zástupce, u kterého principál buď záměrně nebo v důsledku zanedbání běžné péče vyvolá takovou situaci, že třetí osoba věří, že je to jeho zástupce, i když mu principál ani výslovně ani mlčky neudělil plnou moc. Osoba, která, ať již je zmocněna či nikoli, je rozumně považována třetí osobou, s ohledem na projevy jiné osoby, za osobu zmocněnou jednat jako zástupce této jiné osoby. Restatement, Second, Agency (Druhý Restatement, Zastoupení) 8.

Bargaining agent. Viz Bargaining agent.

Co—agent. Dosl. spolu—zástupce, tzn. zastupující společně s jiným zástupcem. Ten, kdo má plnou moc jednat za principála spolu s jiným zástupcem a kdo je takto zmocněn principálem.

Diplomatic agent. Diplomatický zástupce. Zástupce reprezentující vládu v jednáních se zahraniční vládou.

Dual agent. Viz Co—agent, výše.

Exclusive agent. Výhradní zástupce. Jediný zástupce, kterému je dovoleno jednat za principála v určité oblasti nebo věci, i když principál může jednat sám za sebe; tzn. že oblast výhradního prodeje udělená zástupci nebrání principálovi v tom, aby v této oblasti neprodával. Stahlman v. Nat'l Lead Co., C. A. Miss, 318 F.2d 388, 393.

Foreign agent. Viz Foreign agent.

General agency business. Činnost generálního zastoupení. Osoba, která není zmocněna jednat jako zástupce pro jednotlivou firmu nebo osobu, ale která ve vztahu k veřejnosti vystupuje jako osoba činná jakožto zástupce. Comer v. State Tax Commission of New Mexico, 41 N.M. 403, 69 P.2d 936.

General agent. Generální zástupce. Takový zástupce, který je zmocněn jednat pro svého principála ve všech věcech týkajících se určitého podnikání nebo zaměstnání určitého charakteru. Morpul Research Corp. v. Westover Hardware, Inc., 263 N.C. 718, 140 S.E.2d 416, 418. *Srov.* Special agent, níže.

High managerial agent. Vysoký úřední jednatel. Úředník ve společnosti nebo jakýkoli jiný jednatel v postavení se srovnatelnými oprávněními z hlediska formulace politiky společnosti nebo úředního dohledu na podřízené zaměstnance.

Independent agent. Nezávislý zástupce. Takový zástupce, který je nezávislým kontrahentem (independent contractor, *viz tam*), jednajícím podle svého vlastního uvážení a podřízeným tomu, kdo jej najal, pouze pokud jde o výsledek provedené práce. Donroy , Limited v. U. S., C. A. Cal., 301 F.2d 200, 206.

Insurance agent. Viz Insurance.

Local agent. Místní zástupce. Zástupce, jmenovaný za účelem, aby jednal jakožto zástupce společnosti a obecně vyřizoval její činnost (nebo činnost určitého charakteru) na daném místě nebo v rámci vymezené oblasti.

Managing agent. Hlavní zástupce. Osoba, které je udělena generální plná moc, včetně jednání podle vlastního uvážení, na rozdíl od běžného (ordinary) zástupce nebo zaměstnance, který jedná s oprávněním nižšího stupně a pod řízením a kontrolou nadřízeného, a to jak s ohledem na rozsah práce, tak na způsob jejího provádění. Ten, kdo má výhradní dohled a kontrolu nad určitým oddělením v rámci činnosti společnosti, jehož řízení vyžaduje od takové osoby nezávislé jednání a podle vlastního uvážení a takový výkon plné moci, že se lze oprávněně domnívat, že pokud mu bude doručeno předvolání k soudu, podá o tom společnosti oznámení.

Mercantile agents. Obchodní zástupci. Zástupci najatí za účelem prodeje zboží nebo výrobků jsou nazýváni „mercantile agents", a rozlišují se do dvou hlavních kategorií, — makléři a faktoři (brokers and factors, *viz tam*); faktor je někdy nazýván „commission agent" nebo „commission merchant" (*viz tam*).

Private agent. Soukromý zástupce. Zástupce jednající pro jednotlivou osobu v jejích soukromých záležitostech; na rozdíl od veřejného (*public*) zástupce, který reprezentuje vládu v určitém úředním postavení.

Public agent. Veřejný zástupce. Zástupce veřejnosti, státu nebo vlády; osoba jmenovaná k tomu, aby jednala pro veřejnost v určité věci spadající do kompetence vlády nebo do správy veřejných záležitostí. Whiteside v. United States, 93 U.S. 247, 23 L. Ed. 882.

Real—estate agent. Realitní zástupce. Osoba, jehož zaměstnáním je prodávat nebo nabízet k prodeji nemovitosti pro jiné osoby, nebo pronajímat domy, obchody nebo jiné budovy nebo pozemky nebo inkasovat pro jiné osoby nájemné.

Special agent. Zvláštní zástupce. Zástupce najatý k provedení určité transakce nebo části obchodu pro svého principála nebo zmocněný provést určitý úkon. Zástupce oprávněný provést jednotlivou transakci nebo řadu transakcí, přičemž nejde o trvalou službu. Rowen & Blair Electric Co. v. Flushing Operating Corp., 66 Mich. App. 480, 239 N.W.2d 663, 638. *Srov.* Special agent, výše.

Subagent. Další zástupce. Osoba oprávněná zástupcem k tomu, aby pomáhala při vykonávání funkcí pro principála. Obecně platí, že pokud není výslovně nebo mlčky dáno zmocnění, zástupce nemá žádné oprávnění jmenovat dalšího zástupce. Další zástupce podléhá řízení jak zástupce, tak principála. Restatement, Second, Agency (Druhý Restatement, Zastoupení) 5.

Superior agent. Viz High managerial agent, výše.

Transfer agent. Transferní agent. Jakákoli osoba, která jedná na účet emitenta cenných papírů nebo na svůj účet jakožto emitent cenných papírů tím, že (A) spolupodpisuje takové cenné papíry při emisi; (B) kontroluje emisi takových cenných papírů za účelem zamezení neoprávněné emise, což je funkce obecně vykonávaná osobou zvanou „registrar" (matrikář); (C) registruje transfer (převod) takových cenných papírů; (D) vyměňuje nebo konvertuje (převádí) takové cenné papíry; nebo (E) převádí zapsané vlastnictví cenných papírů účetním záznamem bez fyzické emise certifikátu cenného papíru. Securities Exchange Act (Zákon o burze cenných papírů) z r. 1934, 3, 15 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 78c.

Undercover agent. Viz toto heslo.

Universal agent. Viz Universal agency pod heslem Agency.

Agentes et consentientes pari poena plectentur. Jednající osoby i osoby jednání schvalující nechť jsou postiženy stejným trestem.

Agent provocateur. Agent provokatér. Vyzvědač (spy); tajný agent najatý k tomu, aby pronikl do nějaké organizace za účelem získání důkazů proti jejím členům nebo k vyvolání problému.

Agent's lien. Zadržovací právo zástupce. Předem dohodnuté zákonné právo na obdržení platby od principála za služby, které zástupce poskytl.

Age of consent. Věk nevyžadující souhlas. Věk, v němž osoby mohou uzavírat sňatek bez rodičovského souhlasu. Věk, v němž žena je zákonně způsobilá souhlasit se sexuálním stykem a věková hranice ženy, pod kterou ve smyslu zákona muž spáchá znásilnění, pokud má s takovou ženou sexuální styk. *Viz také* Legal age; Majority; Statutory rape.

Age of majority. Věk zletilosti. Věk, v němž osoba může kontrahovat *sui juris*; nyní ve většině států USA 18 let. Někdy odkazováno na plnoletost (full age); zákonný věk; zletilost; dospělost (adulthood). Věk, v němž může někdo sepsat platnou poslední vůli nebo platně hlasovat; věk, v němž mohou být obecně ukončeny platby rodičů za účelem výživného. *Viz také* Legal age; Majority.

Age of reason. Věk rozumnosti. Věk, v němž je dítě považováno na způsobilé odpovědně jednat; obecně věk 7 let. Obecně platí, že u dítěte mezi věkem 7 a 14 let je vyvratitelně presumováno, že takové dítě je nezpůsobilé spáchat trestný čin. Pod věkem 7 let se u dítěte nevyvratitelně předpokládá, že není způsobilé spáchat trestný čin. *Viz* Infancy.

Ager. Lat. Pole; obecně pozemek. Díl pozemku ohraničený přesnými hranicemi.

Aggravate. *Viz* Aggravation.

Aggravated arson. *Viz* Arson.

Aggravated assault. Útok na tělesnou integritu s přitěžujícími okolnostmi. Osoba je vinna útokem na tělesnou integritu (ublížením na zdraví apod.) s přitěžujícími okolnosti, jestliže: se pokusí způsobit vážné ublížení na zdraví jinému nebo záměrně takové ublížení způsobí, ať již vědomě nebo s nedbalostí, která za daných okolností ukazuje na mimořádnou lhostejnost k hodnotě lidského života; nebo se pokusí způsobit nebo záměrně nebo vědomě způsobí ublížení na zdraví jinému smrtící zbraní. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), 211.1(2). Ve všech státech USA trestají zákony takové útoky s přitěžujícími okolnostmi jako útok na tělesnou integritu s úmyslem zavraždit (nebo oloupit nebo zabít nebo znásilnit) a útok na tělesnou integritu s nebezpečnou (nebo smrtící) zbraní přísněji než „pouhé" útoky na tělesnou integritu. *Viz také* Assault.

Aggravated battery. Použití násilí s přitěžujícími okolnostmi. Nezákonné použití násilí vůči jinému charakterizované neobvyklými nebo vážnými následky nebo průvodními okolnostmi, jako je nebezpečná zbraň. Tento trestný čin byl common law neznám. *Viz* Aggravated assault.

Aggravated robbery. *Viz* Robbery.

Aggravating circumstances. *Viz* Aggravation.

Aggravation. Přitěžující okolnost. Jakákoli okolnost provázející spáchání trestného činu nebo deliktu, která zvyšuje jeho vinu nebo odpornost nebo přispívá k jeho škodlivým následkům, která však stojí mimo podstatné znaky tvořící samotný trestný čin nebo delikt. People v. Robinson, 416 N.E.2d 793, 799. *Viz také* Aggravated assault.

Aggregate. Úhrn, souhrn. Celkový počet, suma, souhrn nebo množství něčeho; celková částka; úplný celek. Jedno ustanovení podle poslední vůle může být souhrnem, pokud neexistují žádné jiné jednotky, které by spadaly do takové třídy. Složený z několika; sestávající z mnoha osob dohromady spojených; spojený celek. *Viz také* Joinder.

Aggregate corporation. *Viz* Corporation.

Aggregate income. Úhrnný příjem. Celkový příjem manžela a manželky, kteří podávají společné daňové přiznání.

Aggregate theory of partnership. Teorie o sdružení v případě „partnership" (osobně obchodní společnosti). „Partnership" je sdružením osob zabývajících se obchodem a nikoli entitou samou o sobě (tj. právnickou osobou, pozn. překl.), jako je tomu v případě „corporation" (korporace, společnosti).

Aggregatio mentium. Shoda názorů. Okamžik, kdy je smlouva dovršena. Předpokládaná odvozenina ze slova „agreement" (dohoda, *viz tam*).

Aggregation. Sdružení. Spojení (kombinace) dvou nebo více elementů v patentních nárocích, z nichž každý je bez vztahu k ostatním a každý z nich funguje odděleně a bez kooperace, tam, kde spojení nevytváří složený integrovaný mechanismus. Bowser, Inc. v. U. S., 388 F.2d 346, 351, 181 Ct. Cl. 834. Tento pojem znamená, že elementy požadovaného spojení nejsou způsobilé kooperace, která by vytvářela komplexní výsledek a ve svém vlastním smyslu takové spojení nevyžaduje podporu patentů představujících známý stav techniky (prior art patents).

Aggregation doctrine. Doktrína sdružování nároků. Pravidlo, které znemožňuje sčítání nároků v případě federálních soudů. Georgia Ass'n of Independent Ins. Agents v. Travelers Indem. Co., D. C. Ga., 313 F. Supp. 841, 842.

Aggressor. Agresor, útočník. Ten, kdo jako první použije nepřátelské násilí. Penn v. Henderson, 174 Or. 1. 146 P.2d 760, 766. Strana, která jako první použije násilí nebo zaútočí. Ten, kdo začne hádku nebo spor, buď vyhrožováním jinému nebo napadením jiného, které ospravedlňuje obdobnou odpověď.

Aggressor corporation. Korporace, která se snaží získat kontrolu nad veřejnou korporací (publicly held corporation, *viz tam*), často prostřednictvím přímého hotovostního tendru nebo veřejné nabídky akcionářům, ale rovněž tak i prostřednictvím fúze, což vyžaduje dohodu s vedením cílové společnosti nebo jeho souhlas. *Viz* Leveraged buyout; Tender offer.

Aggrieved. Poškozený, dotčený. Ten, kdo utrpěl ztrátu nebo újmu; poškozený (damnified); kdo utrpěl újmu (injured).

Aggrieved party. Poškozená, dotčená strana. Taková strana, jejíž zákonné právo je napadeno úkonem, pro který žaluje, nebo jejíž majetkový nárok je přímo a kontradiktorně dotčen výnosem nebo rozsudkem. Ten, kterému může vzniknout nebo být odňato majetkové právo. Slovo „aggrieved" se vztahuje k materiálnímu důvodu ke stížnosti, odepření nějakého osobního, peněžitého nebo majetkového práva, nebo uložení nějakého břemene nebo závazku takové straně. *Viz* Party; Standing.

Bankruptcy. Úpadek. Strana je „aggrieved" (dotčená) ve smyslu Zákoníku o úpadku (Bankruptcy Code), jestliže její majetek může být zmenšen, její zatížení zvýšeno nebo její práva nepříznivě dotčena na základě nařízení, u něhož se žádá o revizi. Klein v. Rancho Montana De Oro, Inc., C. A. Cal., 263 F.2d 764, 771.

Aggrieved person. *Viz* Aggrieved party.

Agiler. V anglosaském právu pozorovatel nebo informátor.

Agillarius. Práv. lat. Ve starém anglickém právu hayward (městský dohližitel na oplocení ohrad pro dobytek a oplocení pozemků), herdward (dohližitel na stáda dobytka) nebo ten, kdo udržoval stádo odbytka na obecním poli.

Aging of accounts. Stárnutí účtů. Uspořádání účtů (jako např. pohledávek nebo splatných účtů) do chronologického pořadí a seskupení účtů do intervalů, jako např. účty splatné za méně než 30 dní, od 30 do 60 dní, atd. Proces klasifikace pohledávek podle doby, uplynulé od doby, kdy pohledávka vznikla, za účelem stanovení zůstatku nezinkasovatelných účtů podle daného data.

Agio. Ážio. V obchodním právu pojem užívaný k vyjádření rozdílu v hodnotě mezi kovovými a papírovými penězi, nebo mezi jedním druhem kovových peněz a jiným.

Agiotage. Ažiotáž. Spekulace při vzrůstu a poklesu veřejného dluhu nebo veřejných fondů. Spekulant se nazývá „*agioteur*".

Agist. Ve starém právu pojem znamenající přijmout dobytek cizinců a nakrmit ho v královském lese a inkasovat za to pro krále peníze.

Agister. Osoba zabývající se pasením dobytka jakožto osoba, která jej převzala do své péče (bailee) při příslibu dohodnuté ceny, kterou zaplatí vlastník dobytka. Walker v. Nelson, 137 Colo. 519, 327 P.2d 285, 287.

Agistment. Zvláštní druh smlouvy o odevzdání věci (bailment), podle níž osoba, na základě slibu protiplnění, převezme zvířata do své péče a za účelem pasení na svém pozemku, a osoba, která se o zvířata stará, má za takovou péči na tato zvířata „agister's lien" (zadržovací právo uschovatele). Hatley v. West, 74 Wash.2d 409, 445 P.2d 208, 209. Smlouva, podle níž má osoba zvaná agister (*viz tam*) kontrolu nad zvířaty a pozemek zůstává v její držbě. Cox v. Pithoud, 221 C.A.2d 571, 34 Cal. Rptr. 582, 583.

Existuje rovněž „agistment" ohledně mořských břehů (*sea—banks*), kde jsou pozemky zatíženy určitým břemenem za účelem ochrany proti moři; a *terrae agistae* jsou pozemky, jejichž vlastníci jsou povinni udržovat mořské břehy.

V kanonickém právu (*canon law*) vyrovnání nebo dávka, na základě nichž může být vypočítáno nějaké právo nebo dlužená částka.

Tithe of agistment (desátek na základě agistmentu) byl malý desátek placený rektorovi nebo vikáři z dobytka nebo z jiného produktu pastvinových pozemků. Byl placen držitelem pozemku a nikoli osobou, která dávala svůj dobytek na pastvu.

Agistor. *Viz* Agister; Agistment.

Agitator. Agitátor. Ten, kdo burcuje; podněcuje; dráždí; vyvádí z klidu. Ten, kdo neustále obhajuje sociální změnu.

Agnates. Agnáti, příbuzní z otcovy strany. V právní úpravě dědictví příbuzní otce nebo z otcovy strany. Toto slovo se používá ve skotském právu, a některými autory jako anglické slovo, odpovídající latinskému slovu *agnati (viz tam).*

Agnati. Agnáti, příbuzní z otcovy strany. V římském právu zahrnoval tento pojem všechny kognáty (pokrevně příbuzné), kteří odvozují své svazky výlučně po mužské linii. Tabulkový přehled kognátů (*cognates*) se vytváří tak, že se seřadí jeden za druhým každý přímý předek a do tabulkového přehledu se zahrnou všichni jeho potomci obou pohlaví. Pokud se pak při sledování různých větví takové rodové tabulky nebo stromu zastavíme, kdykoli narazíme na jméno ženy a dále ve sledování této příslušné větve nebo větvoví nepokračujeme, všichni, kteří zůstanou poté, co byli potomci žen vyloučeni, jsou agnáty (*agnates*) a jejich vzájemný příbuzenský vztah je agnatický vztah. Agnaticky spojeny jsou všechny osoby, které se nacházejí pod toutéž otcovskou mocí (*patria potestas*), nebo které pod ní byly, nebo které by mohly pod ní být, pokud by jejich přímý předek žil dostatečně dlouho k tomu, aby mohl vykonávat svou moc.

The *agnate family* (rodina agnátů) se skládala ze všech osob, které žily v téže době a které by podléhaly otcovské moci (*patria potestas*) společného předka, pokud by jeho život pokračoval v době, kdy žily tyto osoby.

Cognates (kognáty) byly všechny osoby, které mohly odvozovat svou krev od jediného předka mužského nebo ženského pohlaví, a agnáty byli takoví kognáti, kteří odvozovali své spojení výlučně po mužské linii. Mezi agnáty a kognáty existuje tento rozdíl: pod jménem *agnati* (agnáti) jsou zahrnuti *cognati* (kognáti), nikoli však naopak; např. otcův bratr, tzn. strýc z otcovské strany, je jak *agnatus*, tak *cognatus*, avšak matčin bratr, tzn. strýc z matčiny strany, je *cognatus*, nikoli však *agnatus*.

Agnatic. Agnatický. [Od agnati, *viz tam*]. Odvozený z mužů nebo prostřednictvím mužů. 2 Bl. Comm. 236.

Agnatio. Agnace, agnatický vztah. V kontinentálním právu příbuzenský vztah na otcově straně; vztah mezi *agnati* (agnáty); agnace. *Agnatio a patre est.* Agnatický vztah je od otce.

Agnation. Agnace, agnatický vztah. Příbuzenství z otcovy strany. *Viz* Agnates; Agnati.

Agnomen. Lat. Přídomek, přezdívka. Dodatečné jméno nebo titul; přezdívka. Jméno nebo titul, které člověk dostává na základě určité činnosti nebo zvláštnosti; poslední ze čtyř jmen někdy dávaných Římanům. Tak Scipio *Africanus* (Afričan) na základě jeho afrických vítězství. *Viz* Nomen.

Agnomination. Příjmení; dodatečné jméno nebo titul; agnomen.

Agony. Agonie. Extrémní fyzická bolest nebo duševní utrpení.

Agraphia. *Viz* Aphasia.

Agrarian. Zemědělský, agrární. Vztahující se k zemi nebo k rozdělení nebo distribuci země nebo pozemku, jako např. agrarian law (zemědělské právo).

Agrarian laws. Agrární zákony. V římském právu zákony na rozdělení pozemků tvořících veřejné vlastnictví mezi lid prostřednictvím veřejné moci, obvykle území dobyté od nepřítele. V obecné mluvě se tento pojem často užívá ohledně zákonů, které mají za cíl spravedlivější rozdělení nebo distribuci pozemkového majetku; zákony pro další rozdělení velkých majetkových celků a zvýšení počtu držitelů pozemků.

Agrarium. Daň nebo poplatek placený z pozemku.

A gratia. Z milosti; nikoli na základě práva.

Agreamentum. Ve starém anglickém právu dohoda, souhlas (agreement, *viz tam*).

Agree. Dohodnout, souhlasit; sjednotit se; dát vzájemný souhlas; spojit se v duševní činnosti; vyměnit si sliby; učinit dohodu; zařídit; uspořádat. Souhlasit nebo mlčky souhlasit; schválit nebo přijmout. *Agreed* (dohodnut) nebo *agreed to* (dohodnut, schválen) se používá často k vyjádření souhlasu nebo shody v případech, např. *Agreed per curiam* (schváleno soudem). Obvykle zahrnuje nějaký smluvní závazek. Udělit nebo ujednat, jako např. když ten, kdo něco uděluje (grantor) souhlasí (agrees) s tím, že na přilehlém pozemku nebude postavena žádná budova; nebo hypotekární věřitel (mortgagor) souhlasí s tím, že zařídí, že budou zaplaceny veškeré daně. *Viz* Agreement; Contract.

Agreed. Dohodnutý nebo sjednaný dohodou. Obvykle synonymum s „contracted" (sjednaný smlouvou, kontrahovaný).

Agreed amount clause. Doložka o dohodnuté částce. Ustanovení v pojistce, že pojištěný ponese stanovenou částku pojistného krytí.

Agreed case. *Viz Case agreed on* pod heslem Case.

Agreed judgment. *Viz* Judgment.

Agreed price. Dohodnutá cena. Slib protiplnění (consideration) na prodej zboží dosažený vzájemnou dohodou na rozdíl od „open price" (otevřené ceny). U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 2—305.

Agreed statement of facts. Dohodnuté prohlášení o skutečnostech. Prohlášení o skutečnostech, dohodnuté stranami jako pravdivé a správné, které má být předloženo soudu za účelem konečného rozhodnutí daného případu (ruling on the law of the case). United States Trust Co. v. New Mexico, 183 U.S. 535, 22 S. Ct. 172, 46 L. Ed. 315. *Viz Case agreed on* pod heslem Case. *Viz také* Declaratory judgment; Stipulation.

Agreed statement on appeal. Dohodnuté prohlášení k odvolání. Narativní prohlášení o skutečnostech daného případu, které lze předložit k odvolání namísto procesního podání k nižší instanci. Je požadováno, aby strany souhlasily s obsahem narativního prohlášení.

Agreed value. Dohodnutá hodnota. Hodnota nebo cena majetku, o kterém se strany předem dohodnou, jako např. ve smlouvě o sdružení (partnership contract), v níž se strany dohodnou o hodnotě účasti každého společníka na specifikované částce. Walraven v. Ramsay, 335 Mich. 331, 55 N.W.2d 853, 856.

Agreement. Dohoda, shoda. Shoda dvou nebo více názorů; dospění k jednotě v názoru nebo vymezení; sjednocení dvou názorů na daný návrh. V právu shoda v porozumění a úmyslu mezi dvěma nebo více stranami z hlediska účinku na jejich vzájemná práva a povinnosti, týkající se určitých minulých nebo budoucích skutečností nebo plnění. Souhlas dvou nebo více osob ohledně převodu nějakého majetku, práva nebo výhod, s úmyslem sjednat závazek, vzájemný závazek.

Projev vzájemného souhlasu dvou nebo více osob pokud jde o podstatu smlouvy. Restatement, Second, Contracts (Druhý Restatement, Smlouvy), 3.

Úkon dvou nebo více osob, které shodně vyjadřují vzájemný a společný záměr s úmyslem upravit svá práva a povinnosti. Sjednocení dvou nebo více názorů na věc, která byla nebo má být učiněna; vzájemný souhlas provést určitou věc. Dohoda (compact) mezi stranami, které jsou v důsledku ní zavázány nebo jimž je touto dohodou zajištěno předvídané právo.

I když se často používá jako synonymum s výrazem „contract" (smlouva), pojem „agreement" (dohoda) je výrazem širším; např. dohoda může postrádat nějaký podstatný element smlouvy. Faktické ujednání stran podle jejich vyjadřování (jazyka) nebo vyvozením z jiných okolností včetně průběhu jednání nebo obchodní zvyklosti nebo průběhu plnění. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 1—201(c); Uniform Consumer Credit Code (Jednotný zákoník pro spotřební úvěr) 1.301(3).

Písemný dokument nebo instrument, který je důkazem dohody.

Viz také Binding agreement; Compact; Consent; Contract; Covenant; International agreements; Meeting of minds.

Klasifikace

Conditional agreements. Podmíněné dohody. Působení a účinnost takových dohod závisí na existenci předpokládaného stavu skutečností, nebo splnění podmínky nebo na tom, že nastane nějaká událost.

Executed agreements. Vykonané dohody. Takové dohody mají vztah k minulým událostem, nebo k událostem, které jsou najednou ukončeny a kde již nezbývá nic dalšího, co by strany měly učinit.

Executory agreements. Dohody, které mají být splněny. Takové dohody, které mají být splněny v budoucnosti. Obecně jsou předběžné ve vztahu k jiným formálnějším nebo významnějším smlouvám nebo listinám a obvykle jsou osvědčovány prostřednictvím prohlášení (memoranda), čestného slova, slibu apod.

Express agreements. Výslovné dohody. Takové dohody, v nichž jsou podmínky a ustanovení výslovně prohlášeny a uznány stranami v době uzavření dohody.

Implied agreement. Dohoda mlčky učiněná, implikovaná. (1) Implikovaná fakticky, vyplývající ze skutečností (implied in fact). Dohoda dovozovaná ze skutků nebo chování stran, namísto toho, aby ji vyjádřily písemnými nebo mluvenými slovy. (2) Implikovaná právně, vyplývající ze zákona (implied in law); vhodněji nazývána termínem konstruktivní smlouva nebo kvazismlouva. Taková dohoda, kde na základě zákonné fikce, se má za to, že jde o slib, jehož obsahem je splnění zákonné povinnosti, jako např. splatit peníze získané podvodem nebo násilím. Baltimore Mail S. S. Co. v. U. S., C.C.A. Md., 76 F.2d 582, 585. Dohoda, dovozená na základě zákona, kde chování stran s ohledem na předmět je takové, že navozuje názor, že strany zamýšlely učinit to, co naznačují jejich skutky, které učinily. Baltimore & O. R. Co. v. U. S., 261 U.S. 592, 43 S. Ct. 425, 67 L. Ed. 816.

Parol agreements. Dohody na čestné slovo. V common law takové dohody, které jsou buď sjednány ústně nebo písemně, avšak nikoli pod pečetí (under seal, *viz tam*). Common law nastiňuje pouze jednu velkou dělící čáru, a to mezi věcmi pod pečetí a nikoli pod pečetí.

Agreement for insurance. Dohoda za účelem pojištění. Dohoda často sjednávaná ve stručnosti, která předchází vyplnění a odevzdání pojistky se specifickými ustanoveními. *Viz také* Binder.

Agreement not to be performed within year. Dohoda, která nebude splněna do jednoho roku. Taková dohoda, která nutně musí vyžadovat pro své splnění více než jeden rok. Nezpůsobilá splnění do jednoho roku. Street v. Maddux, Marshall, Moss & Mallory, 58 App. D. C. 42, 24 F.2d 617, 619.

Agreement of sale; agreement to sell. Dohoda o prodeji; dohoda prodat. Dohoda o prodeji (agreement of sale) může zahrnovat nejen pouhý závazek prodat, ale i závazek druhé strany koupit, zatímco dohoda prodat (agreement to sell) je pouze závazkem na straně prodávajícího nebo poskytovatele slibu (promissor), že splní svůj slib prodat. Treat v. White, 181 U.S. 264, 21 S. Ct. 611, 45 L. Ed. 853. Je to smlouva, která má být splněna v budoucnosti a pokud je vykonána, jejím důsledkem je prodej; ve vztahu k prodeji je předběžná a není skutečným prodejem.

Agreer. Fr. Vystrojit loď. Ve francouzském námořním právu vybavit nebo opatřit loď výstrojí.

Agrez. Fr. Výstroj lodi. Ve francouzském námořním právu výstroj nebo takeláž lodi.

Agri. Orná půda na společných polích.

Agricultural. Zemědělský. Patřící k zemědělství nebo týkající se zemědělství; rovněž charakterizovaný farmářskou činností nebo se jí zabývající jakožto hlavním zaměstnáním. Oak Woods Cemetery Ass'n v. Murphy, 383 Ill. 301, 50 N.E.2d 582, 587. *Viz* Farming operation; Farming products; Farming Purposes; Husbandry.

Agricultural commodities. Zemědělské komodity. Obecně synonymické se zemědělskými nebo farmářskými produkty, nezahrnuje zemědělské nářadí. Bowles v. Rock, D. C. Neb., 55 F. Supp. 865, 868. *Viz* Commodities.

Agricultural employment. Zaměstnání v zemědělství. Synonymum s pojmem zemědělská práce, práce na farmě (farm labor), zahrnuje veškerou práci na farmě a práci s ní související.

Agricultural labor. Zemědělská práce. Služby vykonávané na farmě, pro vlastníka nebo nájemce pozemku. California Employment Commission v. Butte Candy Rice Growers Ass'n, 25 Cal.2d 624, 154 P.2d 892, 894. Širší ve svém významu než farming (farmářství) nebo farm labor (práce na farmě) a zahrnuje činnost zabývající se pěstováním zeleniny, St. Louis Rose Co. v. Unemployment Compensation Commission, 348 Mo. 1153, 159 S.W.2d 249, 250, práškování úrody proti škůdcům, Florek v. Sparks Flying Service, Inc., 83 Idaho 160, 359 P.2d 511, 514, a obdobné služby, Latimer v. United States, D. C. Cal., 52 F. Supp. 228, 234, 235, 236, 237. Tak, jak je vyňata ze zákona o náhradách při nezaměstnanosti (Unemployment Compensation Law), je širokým pojmem a zahrnuje farmářství včetně všech souvisejících činností, jako jsou zahradnictví, pěstování zeleniny, vinařství, mlékárenství, drůbežářství, včelařství a práci na ranči a vztahuje se k poli nebo farmě s jejich veškerými potřebami, funkcemi a produkty. Pioneer Potato Co. v. Division of Employment Sec. Dept. of Labor and Industry, 31 N. J. Super. 553, 107 A.2d 519, 520, 521.

Agricultural lien. Zemědělské zadržovací právo. Zákonné právo k zajištění peněz nebo dodávek předem poskytnutých zemědělci k tomu, aby byly vynaloženy nebo použity na sklizeň úrody a je spojeno pouze s touto úrodou.

Agricultural product. Zemědělský produkt. Věci, které mají situs své produkce na farmě a které se stávají způsobilými pro využití ve společnosti na základě práce osob zaměstnaných v zemědělských zaměstnáních, na rozdíl od výroby nebo jiných průmyslových zaměstnání. Takový produkt, který je přímým výsledkem zemědělského hospodaření a obdělávání půdy. Produkt v přirozeném, nezpracovaném stavu (unmanufactured).

Agriculture. Zemědělství. Znalost nebo způsob obdělávání půdy, sklízení úrody a pěstování dobytka a rovněž znalost nebo způsob produkce rostlin a zvířat užitečných pro člověka a v různých stupních příprava takových produktů pro lidské použití a nakládání s nimi. Miller v. Dixon, 176 Neb. 659, 127 N.W.2d 203, 206.

Agri limitati. V kontinentálním právu (*civil law*) pozemky, jejichž hranice jsou přesně vymezeny dělícími čárami státních zeměměřičů.

V římském právu (*roman law*) pozemky náležející státu na základě práva dobytí a přidělované nebo prodávané v menších dílech.

Aguilar-Spinelli test. Aguilar-Spinelliho test. „Aguilar-Spinelli" test vyžaduje, aby přísežná prohlášení, týkající se příkazu k domovní prohlídce, jak uváděla zásadní okolnosti potřebné k tomu, aby umožnily magistrátu nezávisle rozhodnout o platnosti závěru informátora, tak dokládala určitým způsobem spolehlivost informátora. Aguilar v. Texas, 378 U.S. 108, 84 S. Ct. 1509, 12 L. Ed.2d 723; Spinelli v. U.S., 393 U.S. 410, 89 S. Ct. 584, 21 L. Ed.2d 637.

Ahupuaa. S určitými výjimkami bylo ve starobylé Havaji obecně prováděno rozdělení půdy známé jako „ahupuaa" od moře k horám tak, že umožňovalo náčelníkovi a lidu získávat ryby a mořské řasy z moře a palivo, dřevo na kánoe, horské ptáky a právo cesty k získání těchto věcí. Palama v. Sheehan, 50 Hawaii 298, 440 P.2d 95, 97.

AICPA. American Institute of Certified Public Accountants. Americký institut autorizovaných účetních znalců.

Aid. Pomáhat. Podporovat, pomoci, napomáhat nebo posílit. Skutek ve spolupráci s někým; doplnění nebo podpora úsilí jiných osob. State v. Upton, Iowa, 167 N.W.2d 625, 628.

Odlišuje se od návodu (*abet*). „Aid" znamená podle zákona o pomocníku a návodci (aider and abettor statute) pomáhat, napomáhat nebo posílit, zatímco „abet" znamená poradit, povzbudit, podnítit nebo napomáhat ve spáchání trestného činu. State v. Trocodaro, 36 Ohio App.2d 1, 301 N.E.2d 898, 902.

Aid and abet. Pomoc (dosl. pomoc a návod). Pomoci, napomáhat nebo usnadnit spáchání trestného činu, podporovat jeho uskutečnění, napomáhat při jeho rozvíjení nebo vyvolání, nebo povzbudit, radit nebo podněcovat jeho spáchání. State v. Fetters, Iowa, 202 N.W.2d 84, 90. Zahrnuje veškerou pomoc poskytovanou slovy, skutky, povzbuzování, podporu nebo přítomnost, skutečnou nebo fiktivní, k poskytování pomoci, pokud by byla nutná. *Viz* Abet; Abettor; Accessory; Accomplice; Aider and abettor; Harbor.

Aid and comfort. Napomáhání (dosl. pomoc a povzbuzení). Pomoc; podpora; napomáhání; rada; povzbuzení. Jako element trestného činu velezrady (Ústava Spojených států, čl. III, 3), „napomáhání" nepříteli může spočívat v pouhém pokusu. K naplnění napomáhání není podstatné, že zahájená akce musí být úspěšná a že skutečně byla pomoc poskytnuta. Skutek, který úmyslně posiluje nebo směřuje k posílení nepřátel Spojených států, nebo který oslabuje nebo směřuje k oslabení moci Spojených států odolávat takovým nepřátelům a útočit na ně. Jakýkoli úmyslný čin podporující nepřátelské záměry nepřátel Spojených států. United States v. Haupt, D. C. Ill., 47 F. Supp. 836, 839.

Aid bond. *Viz* Bond.

Aider and abettor. Pomocník (dosl. pomocník a návodce). Ten, kdo napomáhá jinému při uskutečnění společného plánu nebo záměru; musí si být vědom takového plánu nebo záměru a souhlasit s ním. Peats v. State, 213 Ind. 560, 12 N.E.2d 270, 277. Ten, kdo radí jinému, podporuje ho nebo povzbuzuje k tomu, aby spáchal trestný čin a sám je vinen tím, že se dopustil nějakého zjevného činu nebo obhajování nebo povzbuzování hlavního pachatele, byl skutečně nebo fiktivně přítomen, když byl trestný čin spáchán a účastnil se jeho spáchání nějakým skutkem, listinou, slovem, nebo gestem, Turner v. Commonwealth, 268 Ky. 311, 104 S.W.2d 1085, a sdílel trestný úmysl hlavního pachatele. Ten, kdo napomáhá jinému ve spáchání trestného činu; může být hlavním pachatelem, pokud je přítomen, nebo účastníkem před spácháním trestného činu nebo po jeho spáchání. Trestný čin musí být obvykle závažným trestným činem (dosl. zločinem, felony), protože všechny strany takového činu jsou obvykle hlavními pachateli. *Viz také* Abettor.

Aider by verdict. Pomoc na základě výroku. Odstranění nebo prominutí vady nebo omylu při soudním projednávání na základě vyneseného výroku, přičemž jde o vadu, která mohla být namítána před vynesením tohoto výroku. Presumpce, že byly prokázány všechny skutečnosti nutné pro výrok, tak jak byl vynesen, přicházející na pomoc písemnému vyhotovení rozsudku, v němž takové skutečnosti nejsou zřetelně tvrzeny. Změna soudních přednesů tak, aby byla v souladu s důkazy, je předvídána Fed. R. Civil P. (Federálními pravidly pro civilní řízení) 15.

Aiding and abetting. *Viz* Aid and abet.

Aiding and abetting. Pomoc (dosl. pomoc a návod). Napomáhání nebo jiné usnadnění spáchání trestného činu. *Viz* Aider and abettor.

Aiding an escape. Pomoc při útěku. Jakýkoli zjevný čin, který je záměrný a napomáhá pokusu nebo uskutečněnému útěku vězně ze zákonné vazby před jeho propuštěním na základě řádného zákonného postupu. Viz např. Model Pen. Code (Vzorový trestní zákoník) 242.6. *Viz* Accessory (Accessory after the fact); Obstructing justice.

Aid of the king. Pomoc krále. Ve starém anglickém právu o toto žádal králův tenant (nájemce pozemku) v případě, kdy na něm požadovaly nájemné jiné osoby.

Aid prayer. Žadatel o pomoc. V anglické soudní praxi proces původně používaný, a to prostřednictvím podání adresovaného soudu, jako žádost o pomoc pro doživotního nájemce pozemku apod. od substitučního dědice (reversioner nebo remainderman, *viz tam*), pokud byla sporná otázka titulu k pozůstalosti. Byla to obrana požadující odklad žaloby. 3 Bl. Comm. 300.

Aids. Pomoci. Ve feudálním právu původně pouhé benevolence poskytované pachtýřem pozemku (tenant) svému lennímu pánovi v dobách nouze; později je však lenní páni uplatňovali jakožto právo. Byly v zásadě tři: (1) složit výkupné za osobu lenního pána, pokud byl uvězněn; (2) učinit nejstaršího syna a následníka lenního pána rytířem; (3) poskytnout přiměřené věno nejstarší dceři lenního pána. Rozumná pomoc (*reasonable aid*) byla povinností uplatňovanou lenním pánem dědičného statku vůči jeho nájemcům, vykonávajícím rytířskou službu, oženit se s jeho dcerou, atd. Zrušeny na základě Tenures Abolition Act (zákona o zrušení lén, tenures — *viz tam*) z r. 1660.

Rovněž mimořádné dary poslanecké sněmovny Koruně, z nichž se vyvinul moderní daňový systém. 2 Bl. Comm. 63, 64.

AIDS. Acquired Immune Deficiency Syndrome. Syndrom získaného selhání imunity. Virus, který napadá imunitní systém člověka a poškozuje jeho schopnost odolávat jiným nemocem. Pokud nefunguje imunitní systém tak, aby se zbavil choroboplodných zárodků, člověk se nemůže bránit tomu, aby nebyl infikován bakteriemi, houbami a jinými viry a zhoubnými nádory, které mohou způsobit nemoc ohrožující život, jako je zápal plic, meningitida a rakovina.

Aid societies. *Viz* Benefit societies.

Aiel (psáno rovněž Ayel, Aile, Ayle a Aieul). Práv. franc. Dědeček.

Writ pro případy, kdy dědečkův majetek, který byl dědičným nemovitým majetkem, byl obsazen toho dne, kdy dědeček zemřel, a nějaká cizí osoba se téhož dne tohoto majetku ujala a vypudila z něj dědice. 3 Bl. Comm. 186.

Aielesse. Normansko francouzský pojem znamenající babička.

Aile. Dědeček. Zkomolenina francouzského slova aieul, dědeček. *Viz* Aiel.

Ailment. Nemoc, nevolnost. Obecně znamená tělesnou nebo duševní indispozici; lehkou nemoc. Mutual Life Ins. Co. of New York v. Burton, 167 Tenn. 606, 72 S.W. 778, 781. V případě životního pojištění tento pojem nezahrnuje pouhou dočasnou indispozici, která je na základě požadovaného lékařského ošetření rychle odstranitelná, Zogg v. Bankers' Life Co. of Des Moines, Iowa, C.C.A.W. Va., 62 F.2d 575, 578; ani přechodné obtíže, které nelze vlastně nazvat nemocemi.

Aim a weapon. Zaměřit zbraň. Úmyslně ji zamířit. „Aim" (zaměřit) znamená směr k určitému přesnému bodu v rámci nějakého objektu, zatímco „point" (zamířit) představuje směr k celému objektu.

Ainesse. Ve francouzském feudálním právu právo nebo privilegium nejstaršího (prvorozeného) syna; primogenitura; seniorita (esnecy).

Airbill. Letecký přepravní dokument. Dokument sloužící k letecké přepravě tak, jako slouží konosament námořní nebo železniční přepravě a zahrnuje letecký konosament nebo letecký nákladní list. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) 1—201(6).

Air piracy. Letecké pirátství. Jakékoli zmocnění se letadla za letu v leteckém obchodě nebo výkon kontroly nad ním, a to použitím síly nebo násilí nebo hrozbou použití síly nebo násilí a s protiprávním úmyslem. 49 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) 1472(i).

Air rights. Letecká práva. Právo užívat veškerý letecký prostor nad nemovitostí nebo jeho část. Takové právo se nabývá udělením něčeho; např. dědičného vlastnictví k půdě, nájmu nebo jiného převodu. Ačkoli mají obchodní letecké společnosti právo přeletu přes něčí pozemek, pokud letecké trasy („flight paths") narušují užívání takového pozemku jeho vlastníkem, je vlastník oprávněn požadovat náhradu skutečné škody, kterou utrpěl. United v. Causby, 328 U.S. 256, 66 S. Ct. 1062, 90 L. Ed. 1206. Na druhé straně federální a státní zákony USA brání vlastníkovi pozemku ve znečišťování vzduchu.

Aisiamentum (psáno rovněž Esamentum, Aismentum). Ve starém anglickém právu věcné břemeno.

Aisne nebo **eigne.** Ve starém anglickém právu nejstarší nebo prvorozený.

A issue. Při vydání.

Ajournment. Předvolání k soudu. Ve francouzském právu dokument, na základě něhož je zahájeno řízení nebo proces, ekvivalentní soudní obsílce (writ of summons) v Anglii. Řízení se však v některých případech zahajují na základě návrhu (*requête*) nebo žádosti (petition).

A jure suo cadunt. Svého práva pozbývají (např. osoby opouštějící movité věci).

A justitia (quasi a quodam fonte) omnia jura emanant. Ze spravedlnosti pramení všechna práva jako z fontány.

A.k.a. Also known as. Rovněž znám jako. *Viz* Alias.

Akin. Ve starém anglickém právu příbuzný. „Next-a-kin." *Viz* Next of kin.

Al. Práv. franc. U; k. *Al barre*; u soudu. *Al huis d'eglise;* u dveří kostela.

A la grande grevaunce. K velkému rozhořčení.

A large. Svobodný; na svobodě.

Alarm list. Poplachový seznam. Seznam osob s povinností vojenských hlídek, které byly současně osvobozeny od cvičení a nástupů. Const.Mass. (Ústava státu Massachusetts), c. 11, 1, art. 10; Pub. St. Mass. 1882, p. 1287.

A latere. Lat. Kolaterální, pobočný. Používáno v souvislosti se sukcesí do majetku. Ze strany, na straně nebo ke straně; kolaterálně, pobočně. *A latere ascendit (jus).* Právo nastupuje kolaterálně. Soudci *Curia Regis* (Královské stolice) jsou popisováni jako *a latere regis residentes*, sedící na straně krále.

V kontinentálním právu synonymum pro *e transverso*, napříč.

Rovněž se používá na proces nebo řízení, kde znamená mimo běžný nebo zákonný průběh řízení; vedle nebo náhodně.

Ze strany koho; označuje blízkost důvěrného vztahu nebo styku, jako např. soud se konal před posluchači *specialiter a latere regis destinatis.*

Apoštolský; mající plné moci zastupovat papeže, jako kdyby byl papež sám přítomen.

Albacea. Ve španělském právu vykonavatel nebo správce pozůstalosti; ten, kdo je pověřen splněním a provedením toho, co je nařízeno zůstavitelem v jeho závěti nebo jiném posledním pořízení.

Alba firma. Ve starém anglickém právu bílá renta; renta splatná ve stříbrných nebo bílých penězích, na rozdíl od renty, která se původně platila v obilí nebo potravinách, zvané černá dávka nebo černá renta; *reditus nigri.*

Albanagium. Ve starém francouzském právu stav cizinectví; býti cizincem (postavení cizince).

Albanus. Ve starém francouzském právu cizí osoba nebo cizinec.

Albinatus. Ve starém francouzském právu stav nebo postavení cizí osoby nebo cizince.

Albinatus jus. Ve starém francouzském právu *droit d'aubaine* (právo krále na odúmrť po cizinci) ve Francii, na základě něhož král měl v případě smrti cizince oprávnění k veškerému jeho majetku, pokud nešlo o zvláštní vynětí. Zrušeno v r. 1791.

Album breve. Bianco (nevyplněný) soudní příkaz (writ); soudní příkaz, v němž je ponecháno prázdné místo.